

Lumea românească

Anul IV (41) - 1999
iunie

Director fondator:
Radu Ciuceanu

Preț: 2 000 lei

acum

editorial

Pacea ruinelor

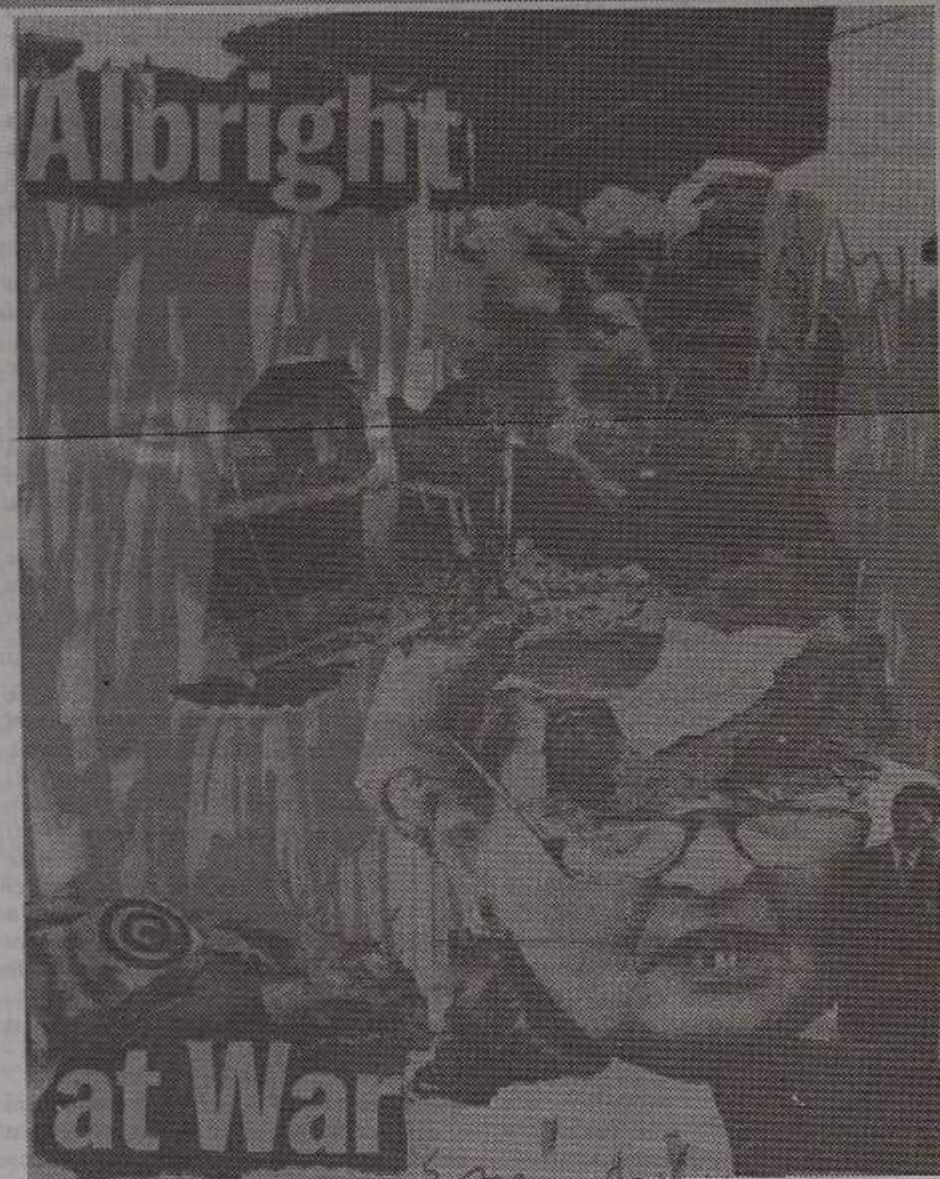
Joi 10 iunie, ora 15.15 ora României, secretarul general al NATO, Javier Solana (alias Zâmbărețul) a anunțat la Bruxelles oficial că atacurile aeriene împotriva Iugoslaviei au încetat.

Între timp se scurseseră 78 de zile și nopți de bombardamente asupra Iugoslaviei, similare ca intensitate și frecvență cu cele două luni, martie și aprilie, care au precedat capitularea Germaniei din 9 mai 1945.

Bilanțul pierderilor l-a făcut imediat președintele Miloșevici, de partea Iugoslaviei: 462 militari și 116 polițiști civili, după informații încă neconcluzive, peste 10.000 de victime. Curios, raportul ostași-civili rămâne același ca și cel din ultimele zile ale celui de-al treilea Reich, când s-au înregistrat sute de mii de victime din rândurile populației civile! Iar pe vremea aceea, Mareșalii Tedder sau Harris nu-și propuneau câtuși de puțin să ferească femeile și copiii sau zonele civile de devastatoarele covoare de bombe.

Războiul s-a încheiat în remiză. De ce? Fiindcă în timp succesul NATO, prin capitularea Iugoslaviei, va alinia după modelul Irakului încă un conflict mocnit, chiar dacă la Belgrad Miloșevici își va face bagajele. Căci numai în birouri ovale neprețuite, abandonarea Kosovo-ului poate deveni o realitate constantă în istoria sârbilor, cu atât mai mult cu cât inversându-se planurile, kosovarii albanezi victorioși îi vor fugări, dacă nu chiar îi vor ucide pe sârbii învinși. Greu de înțeles pentru o națiune cum e America, unde etniile vânturate din toată lumea și-au găsit Edenul printr-un compromis liber acceptat. Mai mult, acest program este impus de cele 19 națiuni care s-au războit cu un popor mic pe un teritoriu nu mai mare decât Muntenia și Oltenia și se vor întâlni la jumătatea drumului, între o permisivitate impusă de o opinie publică europeană ce de-abia acum începe să le dea vajnicilor luptători o notă morală și o puternică vână răsăriteană tradițională (vezi Rusia).

De partea cealaltă, o țară devastată cu pierderi de peste douăsprezece miliarde dolari, înghețată în durere, în sânge și în ură. Sârbii nu

Viziunea graficianului Eugen Mihăescu asupra războiului din Iugoslavia

sunt români care să uite repede și să ierte cât ai clipi. De secole nu au vocația milei și spre deosebire de noi, otomanii le-au încins sângele în vine. N-au avut uniți, ca la noi, împotriva prozelitismului catolic de la sfârșitul secolului al XVIII-lea poporul a preferat să se răscolească și să moară luptând sau să emigreze în Rusia, (unde au înființat o colonie numită Serbia Nouă).

Gândul că vom asista, în proximitatea frontierelor noastre, la o succesiune a unui război de guerilă politică, dublată chiar și de una reală, militară, poate dobândi imaginea unui stat sârbo-muntenegrean, convulsivat în propriile sale tradiții, căci este de necrezut că în siajul bombelor și al scrumului așezat, sârbii își vor

recăpăta, odată cu o bunăstare adusă de miliardele Occidentului și o amnezie a celor întâmplare. Cine și-ar închipui acest lucru ignoră gena specifică a acestor slavi de sud-vest.

În fond, se va ajunge în cele din urmă la perpetuarea unui conflict interetnic - să nu uităm că cei un milion de refugiați albanezi, dacă cifra nu este hipertrofiată, se vor întoarce negreșit la vetrele lor - sporind animozitățile, dacă nu răfuielele, cu o minoritate sârbă mandatată istoric de poporul său. În această lume de vulcan nestins vom avea de-a face cu o pace în travesti, cu un mic univers încrămenit în sânge, și unde cu siguranță trupele NATO vor avea un rol de figurație.

Cât timp?

Radu Ciuceanu

1 Politica de hegemonie a S.U.A.

pag. 2

2 Centenar George Călinescu

pag. 3

3 Omul sub vremi

pag. 4

4 Mircea cel Mare - ultimele descoperiri

pag. 5

5 Arestarea și execuția Mareșalului

pag. 6-7

6 Călători români în Africa

pag. 8

Politica de hegemonie a S.U.A.

Declanșând un război nedecarat împotriva unui stat independent și suveran, R.F. Iugoslavia, membru al Organizației Națiunilor Unite și al altor organizații și organisme internaționale, S.U.A. s-au manifestat din nou, ca principal inamic al țării noastre.

Prin această nouă acțiune războinică antistatală și antiumanitară, S.U.A. își reconfirmă statutul de pericol number one al Terrei - și nu pentru prima oară deoarece:

- *Încalcă frecvent legalitatea internațională*, sub diferite forme și pretexte, așa cum au făcut și fac permanent în perioada de după cel de-al doilea război mondial, inclusiv după încetarea "războiului rece". Pe această linie periculoasă de conduită, ce vine în flagrantă opoziție cu prevederile Chartei O.N.U., ale Actului Final al O.S.C.E. de la Helsinki și ale Chartei de la Paris din 1990, se înscriu la loc de necinste asemenea acțiuni cum au fost și sunt: războiul împotriva CUBEI și menținerea sub ocupație a unui teritoriu ce aparține acestui stat, transformându-le într-o bază militară anti Cuba; a inițiat și sprijinit lovitura de stat a juntei militare chiliene condusă de generalul Pinochet împotriva regimului democrat al lui Salvador Allende; l-a menținut la putere pe Pinochet, timp de peste două decenii fără a lua vreo poziție împotriva gravelor abuzuri și fără delegi săvârșite de acest detestat dictator; a instalat la putere, în America centrală și de Sud, numeroase elemente fidele S.U.A., împotriva electoratului din țările respective, acțiune programată și înfăptuită fără scrupule prin intermediul C.I.A., mergându-se până la eliminarea fizică a adversarilor incozi sau anti S.U.A., cum a fost cazul Argentinei, Boliviei, Perului, Panama, San Salvador, Mexico, Nicaragua, Columbia, Paraguay, Haiti ș. a. Iar acum, fără nici o jenă, conducătorii S.U.A. declară că urmăresc înlocuirea sau eliminarea de la putere a unor șefi de stat ca Sadam Hussein și Slobodan Miloșevici, pentru că aceștia "îndrăznesc" să nu li se supună necondiționat, scop în care s-au constituit adevărate comandouri și "opoziții" în exil și în interiorul celor două state. Pe aceeași listă se află de mult și Fidel Castro.

Tot pe această linie, a încălcării flagrante a legalității internaționale - pa care au promis să o respecte punându-și semnătura angajantă pe documentele adoptate de cele mai înalte și competente instanțe internaționale (O.N.U., O.S.C.E., O.S.A. etc.) se plasează și pătrunderea ilicită pe teritoriul unor state suverane sub pretextul pueril al protejării propriilor cetățeni și al intereselor S.U.A. în țările respective, așa cum au procedat în Panama, Iran, Somalia, Sierra Leone și în multe altele. Mai mult, în Panama, au răpit pe șeful statului pa care l-au judecat și condamnat în S.U.A., unde își ispășește și acum "pedeapsa" !!! În unele state, în mod direct sau indirect, au instituit așa zise zone de siguranță în interiorul statelor respective, zone în care aceste state suverane n-au voie să pătrundă sub nici o formă: Irak, Libia - prin intermediul Israelului.

- *Sunt principalii furnizori de instabilitate și insecuritate pe plan internațional*, poziție indubitabilă, atestată de forța infailibilă a faptelor și documentelor existente.

Într-adevăr, S.U.A. au efectuat cele mai numeroase și puternice experiențe cu arme nucleare și arme noi, cu mare forță de distrugere, dintre cele mai sofisticate: arme cu joasă energie, emițătoare de radiații izotopice, microunde de mare putere, impulsuri electromagnetice nenucleare, infrasonete, friabilizarea metalelor cu ajutorul lichidelor, substanțe supercaustice, tehnologie de reducere a aderenței agenților polimerici, tehnologii de alterare a combustiei, agenți calmanți, tehnologii de stimulare și iluzionare vizuală. Toate acestea se numesc generic arme neletale și reprezintă unele din "armele viitorului secol, care reprezintă

caracteristici ale unor noi forme de război. Spre deosebire de războaiele cu mijloace clasice de luptă, S.U.A. și N.A.T.O. se preocupă, nu de reducerea pericolului declanșatoare de conflicte armate cu grave consecințe, chiar mortale pentru omenire, ci, dimpotrivă, de amplificarea acestora, dovedind astfel că expun umanitatea la primejdii fără precedent, ceea ce plasează - și din acest punct de vedere - S.U.A. ca inamic mondial numărul unu. În categoria noilor modalități de conflicte militare se află: războiul radioelectronic, războiul psihotronic, războiul cibernetice - informațional, războiul geografic, războiul virtual și altele.

După experimentarea napalmului în războiul din Coreea (1950-1953), iată că acum în R.F. Iugoslavia, forțele N.A.T.O. - prioritar ale S.U.A. - folosesc bomba cu fragmentație, deși utilizarea acesteia este interzisă prin convenții internaționale. Surprinzător este faptul că primele bombe cu fragmentație s-au aruncat în regiunea Kosovo. La fel s-a folosit în premieră racheta AGM 130 testată anterior numai în deșertul Nevada. Utilizarea ei a determinat o creștere a nivelului radiațiilor.

S.U.A. și uneori aliații lor au impus și alte măsuri care au generat prejudicii și suferințe umane incalculabile, așa cum au fost și mai sunt instituirea de embargouri, blocade etc. împotriva Cubei, Libiei, Iranului, Irakului, și R.F. Iugoslaviei. În toate cazurile, aceste măsuri au dăunat, în proporții diferite, și intereselor României.

Că S.U.A. sunt factorul principal de insecuritate și instabilitate pe glob, îl atestă și alte date, fapte și acțiuni edificatoare. În acest sens se cuvin readuse în atenție: implicarea S.U.A. în conflicte militare, unele de mari proporții și de durată, până la aproape o jumătate de secol (războiul din Coreea unde nici acum nu s-a realizat pacea!), războiul din Vietnam, războiul împotriva Irakului, de un deceniu, prezența trupelor S.U.A. în Japonia, Germania, Belgia, Italia unde staționează de la încheierea celui de-al doilea război mondial, și în multe alte state unde există baze militare americane, a căror prezență afectează suveranitatea statelor respective, stârnind proteste și gesturi anti S.U.A. ce se intensifică pe zi ce trece. Cu toate acestea, S.U.A. continuă să fie cel mai mare exportator de arme și armament și să aloce pentru înarmare 280-300 miliarde de dolari anual, deși "războiul rece" a luat sfârșit.

- *Practică un război informațional - mediatic fără scrupule*, justificându-l sfidător prin rațiuni de stat care, chipurile, le dau dreptul să acționeze pretutindeni și prin orice mijloace, prioritar ilegale, dacă interesele S.U.A. o cer.

De aceea, S.U.A. se consideră îndreptățite să nu dea socoteală nimănui. Amenințarea cu folosirea forței și luarea de măsuri constrângătoare de ordin economic, financiar, politic, tehnologic etc. au devenit mijloace predilecte ale politicii externe ale S.U.A.

Disponând de cea mai puternică rețea de televiziune, radio și de presă, S.U.A. desfășoară un permanent război informațional, implicit împotriva propriilor aliați (Franța, Japonia, Germania sunt cele mai vizate).

Ne este încă proaspătă în memorie acțiunea mediatică de justificare a participării armate a S.U.A. în războiul din Golful Persic, prin lansarea gogoriței, potrivit căreia, pericolozitatea Irakului este dată de faptul că acesta reprezintă a patra putere militară din lume (!!!) ce ar putea primejdi pacea și securitatea internațională; acțiunea prezentă, motivată prin necesitatea implicării împotriva Iugoslaviei din "rațiuni militare", pentru a împiedica înfăptuirea genocidului la care ar fi supuși etnicii albanezi din Kosovo! Iar, în urmă cu peste douăzeci de ani, emisiunile postului de radio "Europa Liberă" care prezentau voit deformat și tendențios, prevederile Actului final de la Helsinki cu

privire la problemele umanitare, pentru a influența și instiga populația țărilor din Europa de Est în sensul dorit de Occident.

Câtă ipocrizie! Ce minciună sfruntată! Cât cinism!

Realitatea de pe teren arată cu totul altceva: exodul albanezilor s-a intensificat fără precedent ca urmare a bombardamentelor N.A.T.O. chiar în Kosovo și în capitala acestei provincii, Priștina. Și principalii vinovați sunt S.U.A., în primul rând, și apoi celelalte state N.A.T.O. angajate pe frontul de luptă.

Să vorbești de acțiuni umanitare și în același timp să bombardezi un stat suveran, care nu te-a atacat, lovind obiective civile (școli, spitale, lăcașuri de cult, centrale termice și uzine de apă, poduri peste Dunăre etc.), provocând însemnate pagube materiale și spirituale, ucigând sau răniind grav mii de persoane nevinovate (copii și bătrâni, femei). *Asemenea acțiuni sunt în fapt profund antiumanitare, de o gravitate deosebită. Iar vinovat nu este șeful statului agresat ci agresorii.*

Și apoi, cine poartă răspunderea pentru prejudiciile aduse statelor dunărene prin oprirea navigației pe marele fluviu? Cine și când vor fi despăgubite aceste state pentru daunele care le-au fost cauzate?

Dar pe S.U.A. și țările N.A.T.O. agresoare cine le trage la răspundere? Pentru că acțiunile lor fără incuviințarea Consiliului de Securitate nu poate rămâne nepedepsită. Opinia publică, atât din statele membre ale N.A.T.O., cât și din cvasitotalitatea comunității internaționale condamnă tot mai vehement această scandaloasă și periculoasă aventură militară ce poate degenera într-un război generalizat, de natură să se transforme într-unul continental, cel puțin.

Mass-media din țările agresoare distorsionează premeditat și continuu realitatea, prezentând situația numai din punctul de vedere al intereselor S.U.A. și ale N.A.T.O. O adevărată dezinformare, împănată periodic cu acțiuni diversioniste de felul răsufletei verșunii a preinsei masacrării a populației albaneze de către armata sârbă, a așa zisei persecutări a liderului minorității albaneze Ibrahim Rugova și prin incendierea casei acestuia, și a uciderii consilierului său, Fenni Agani, crearea de lagăre de concentrare pentru etnicii albanezi etc. Toate demascate ca fiind destinate a justifica agresiunea N.A.T.O. și a compromite statul victimă - R.F. Iugoslavia. Ce fățarnicie degradantă!

Și, colac peste pupăză, S.U.A. și N.A.T.O. în ansamblu - cu excepția Greciei - nesocotesc de o manieră descalificantă - apărul Papei Ioan Paul al II-lea și al altor capi ai diferitelor culte de a opri agresiunea în perioada sărbătorilor de Paști, sfidându-i cu o aroganță inacceptabilă și dezonorantă.

Nici S.U.A., și nici celelalte state N.A.T.O. agresoare nu spun de ce nu au acționat cu aceeași determinare și, tot din rațiuni umanitare, în Irlanda de Nord, în Corsica, în Turcia (kurzii) și pentru a pune capăt ocupării militare a jumătate din Cipru, stat suveran, sau alipirii forțate de către S.U.A. a teritoriului mexican botezat zeflemitor New Mexico, stat nord-american, etc. etc. etc.

Despre ce valori și principii occidentale poate fi vorba în aceste cazuri?

- *S.U.A. vor să guverneze lumea, după chipul și asemănarea lor, iar singura armă pe care se bazează este puterea: militară, economică, financiară, informațională și tehnologică.*

Curcurele influente în luarea deciziilor din S.U.A., grupate în jurul elitiștilor în ale politicii din BIELENBERG, se preocupă demult să instaureze o nouă ordine mondială în toate domeniile, în care șeful orchestrei să fie, bineînțeles, S.U.A.

Pe această linie se înscriu subordonarea O.N.U. și reformarea acesteia și a instituțiilor din sistemul său (O.N.U.,

P.N.U.D., O.M.S., Înaltul Comisariat pentru Refugiați etc.) și a principalelor instituții financiare (F.M.I., B.I.R.D., Banca Reglementelor Internaționale etc.)

Tot în această optică putem adăuga transformarea N.A.T.O. într-un instrument atotputernic de presiune în aplicare a tuturor intențiilor S.U.A. de a domina planeta noastră.

În atingerea scopurilor urmărite se plasează preocuparea pentru ținerea militară sub control a Japoniei și contracararea dezvoltării tehnologice a acesteia, concomitent cu stoparea expansiunii sale economico-comerciale și a echilibrării balanței comerciale bilaterale; împiedicarea sau obstrucționarea procesului de realizare a unității europene (economic, militar, politic, social etc.) pentru a preveni concurența Europei; menținerea Rusiei într-o stare de slăbiciune economico-financiară, simultan cu stagnarea sau chiar regresul acesteia pe plan politic, militar și tehnologic; asigurarea dominației - sub toate aspectele - a țărilor din continentul sud american și extinderea influenței S.U.A. asupra statelor foste colonii engleze, franceze, spaniole, germane, olandeze și portugheze etc.

Orice mijloc este folosit, inclusiv eliminarea fizică a adversarilor care se opun înfăptuirii scopurilor programate ale S.U.A. Serviciile de informații și agențiile specializate, precum și faptele armate și mass-media participă la asigurarea dominației S.U.A. în Cosmos, pe apă și pe pământ, în aer.

În final, potrivit diabolicelor planuri ale S.U.A., toată lumea trebuie să joace după cum le dictează acestea. Democrația internațională trebuie să aibă chipul și asemănarea celei din S.U.A., care, în fapt, este tot mai nedemocratică: populația de culoare nu se bucură pretutindeni de aceleași drepturi ca ale populației albe, traficanții de arme și droguri, ca și consumatorii acestora transformă oamenii în neoameni, securitatea personală nu este asigurată, S.U.A. fiind de departe principalele furnizoare de criminali, în special și de infractori, în general, iar subcultura filmelor comerciale care sunt dominate de problema facilă a criminalității și agresivității sexuale promovează dezmățul comportamental ce nu poate constitui un model de viață.

Iată suficiente aspecte care fac imposibilă guvernarea Terrei de către S.U.A., chiar dacă acestea sunt efemer, unica superputere mondială.

Este în interesul real și efectiv al S.U.A. să se scutească cât mai repede de coșmarul visului utopic de a domina dictatorial sau "democratic" lumea.

Dar este și în interesul comunității internaționale în ansamblu, ca pe Terra să domnească pacea și securitatea, buna conviețuire între popoare și chiar solidaritatea umană dacă este nevoie. Acestui deziderat îi servește cel mai bine cooperarea și nu confruntarea, iubirea între oameni și nu ura și disprețul, buna credință și nu opusul acesteia, respectul reciproc și nu absența acestuia etc.

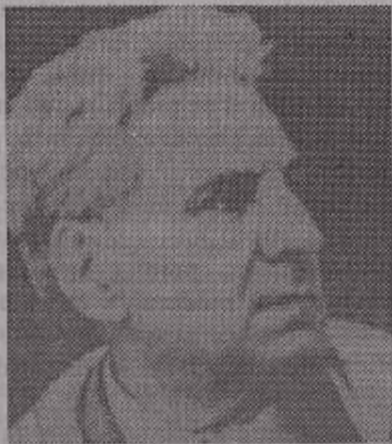
Din toate aceste sumare considerații, România nu poate să-și asume orbește obligațiile față de N.A.T.O. în cazul primirii în această Organizație politico-militară care, dacă vrea să fie respectată și să supraviețuiască, trebuie să rămână eminamente defensivă și să acționeze numai legal.

De aceea și România, dacă va deveni membră a N.A.T.O., trebuie să înfăptuiască numai îndatoririle ce se înscriu în litera și spiritul legalității internaționale - așa cum face acum Grecia - și nu cum procedează în prezent S.U.A. și N.A.T.O. împotriva R.F. Iugoslavia. **"Când pacea este amenințată nu se răspunde cu războiul, ci cu organizarea păcii."** (Nicolae Titulescu).

Mircea Manea

CENTENAR GEORGE CĂLINESCU (1899-1965)

Ideile estetice ale lui George Călinescu

Parafrazând una din ideile fundamentale ale sistemului kantian, Tudor Vianu spunea că estetica fără critică literară este vidă iar critica literară fără estetică este oarbă. În ce măsură e cuprinsă critica lui George Călinescu în estetica sa nu vom putea răspunde aici; aceasta necesită un volum de pagini masiv și o cercetare în detaliu a problemei, pentru care nu am avut nici timp și nici mijloace. Vom încerca însă să analizăm aici, în ce măsură există un sistem estetic călinescian și unde îl putem situa în cadrul gândirii estetice universale, cunoscut fiind faptul că a situa înseamnă încă a defini.

Și altceva ne îndeamnă a-l aborda pe Călinescu esteticianul; anume, conștiința noastră că vedem în orice estetică o etică dictând comportamentul artistului față de materia cu care lucrează; o conștiință de sine ridicată la rangul de a fi conștiință teoretică. Astfel, în estetica lui G. Călinescu vedem nu atât o activitate de ordin subsidiar, alături de critica și literatura sa, ci mărturisirea de credință a artistului înzestrat cu conștiință teoretică, funcție primă a unui spirit modelator și constructor de lumi, sub care se subsumează și în care răspund toate celelalte activități spirituale, care pot apărea cercetătorilor literari voluptuoși ai detaliilor, fundamentale prin volumul informațiilor.

În fenomenul cultural care a fost G. Călinescu, considerăm ca structură veritabilă prin care poate fi definit Criticul - denotație sub care a rămas în conștiința generațiilor de intelectuali români - tocmai estetica sa, sau tocmai ideile sale estetice și nu credem că adoptând această titulatură ne apropiem mai mult de adevăr, căci dacă spunem estetică poate spunem prea mult, dar dacă spunem idei estetice, hotărât spunem prea puțin. Am adoptat această a doua titulatură pentru a fi în consens cu voința Criticului care și-a aprobat cu oarecare rețineri titlul volumului din 1939 "Principii de estetică", fiind convins că estetica nu este o știință ci mai mult o preocupare a celor care se ocupa cu fenomenul artă.

George Călinescu rămâne în conștiința multor intelectuali români, ca spiritul cel mai realizat artistic, în care se întâlnesc, în mod fericit, analistul fin, nuanțat, expresiv, creatorul de largă respirație, omul marilor sinteze evocatoare de culturi. Istoricul literar cu apetența marilor structuri împrumută de la romancier, stilul narativ și talentul portretistic;

romancierul de valoare folosește de la primul voluptatea detaliului și pasiunea genealogiilor; criticul de vocație e dublat intim de creator și recombina cu mijloace literare universul operei, procedând prin analogie și metaforă la revelarea esenței sale.

Între acești magicieni ai verbului, teoreticianul este mai puțin evident, fapt care i-a făcut pe unii, ca în același timp, afirmând aceste calități ale personalității călinesciene să treacă sub tăcere latura teoretică a Criticului, s-o neglijeze, s-o diminueze sau chiar s-o nege. Astfel s-a considerat că, neavând o filosofie proprie, G. Călinescu și-a scris studiile teoretice în focul polemicii pentru supremație critică sau pentru a-și acoperi teoretic, în mod oportun, o anume modalitate critică impresionistă, generată mai mult de spontaneitatea talentului (Ion Bălu, *George Călinescu. Eseu despre etapele creației*, București, Cartea Românească, 1970). Alții, analizând tocmai în spirit de sistem activitatea sa estetică și având intuiția întregului, procedează fără convingerea necesară, rămânând în mână doar cu opiniile estetice ale criticului (Ion Pascadi, *G. Călinescu în Esteticieni români*, București, Editura Academiei, 1969, p.89-111). Alții, încearcă să demonstreze criza unei gândiri sistemice călinesciene, care s-ar datora certeii dintre temperament și logică (Marius Dumitrașcu, *Ilegalitatea logică a unei estetici*, *Viata Românească*, ianuarie 1970, p.75-86). În sfârșit, cei mai mulți, plecând de la considerentele că voluptatea pentru asociații inedite și colorarea afectivă a expresiilor nu pot exista decât într-un singur artist prin esență neconstrâns de disciplină pe care o impune o filosofie raționalistă, sunt înclinați să-l claseze grăbit pe teoretician în marele curent al impresionismului critic, în tot ce acesta era mai susceptibil de peiorație.

Primul care a lansat opinia, devenită apoi comună în epocă și rezistentă și astăzi, privind formația impresionistă a criticului, se pare că a fost Eugen Lovinescu. Acesta îl califică pe G. Călinescu a fi fost de "...un impresionism violent și ...de impulsivitate uluitoare" (De acest calificativ nu scăpaseră nici Mihail Dragomirescu "un impresionist mascat" (*Critice*, VIII) și nici Nicolae Iorga, "un impresionist și prin urmare un modern" (*Pași pe nisip II*). Judecățile, evident, nu funcționează, dar Eugen Lovinescu impresionist el însuși, răspundea dorinței sale de a înnobila și valida activitatea critică a sus numiților. Nu astfel și în ce privește pe G. Călinescu; deoarece animatorul impresionismului român, era într-o perioadă a vieții când socotea că e necesar ca impresia să fie pusă sub controlul preceptelor (*Titu Maiorescu și posteritatea lui critică*).

Pentru E. Lovinescu critica pomește ca și poezia din aceeași regiune muzicală a sufletului. Este o artă de a alege dintre aparențe pe aceea esențială, "îndreptățită de a fi adevărul". Lovinescu avea viziunea heraclitică a vieții în care individul este o existență tragică, lipsit fiind de puncte de reper, și din această cauză nu poate să nu fie părțitor cu sine. (E un fel de a pleda pentru subiectivism în

judecățile critice.) Atitudinea considerată ca fiind singura justă într-un domeniu atât de labil ca al artei, unde adevărul nu poate fi cunoscut era ataraxia sceptică. Acestea sunt câteva elemente care conduc la impresionismul critic al lui Eugen Lovinescu, impresionism în care acesta nu s-a păstrat, ci a oscilat toată viața între relativismul estetic și obiectivismul și autoritarismul moral, de sorginte maioresciană, revizuindu-și parțial ideile și evoluând către o formulă estetică scientistă, de tip determinist fără însă a-i traversa frontariile. Impresionismul lui E. Lovinescu este unul lipsit de puritate.

Ce este totuși impresionismul pur?

La noi, Lucian Blaga a încercat să-i fixeze mai clar fizionomia. Impresionistul, după Blaga, "se hrănește din nuanțe" și trăiește "în lumea în veșnică schimbare a impresiilor". E o "multiplicitate de euri momentane", iar continuitatea sa sufletească, nu este aceea, "de caracter", ci "pur psihologică". Sufletul său "ia forma lucrului pe care îl sesizează în grabă", el trăind "pentru impresia în sine, nu pentru gând sau faptă". Impresionistul nu are "o arhitectură spirituală", ci "se țese din miile de stări pe care realitatea le stârnește fără logică în interioritatea sa". În sfârșit, impresionistul e "un suprasensibil", dar este "incapabil să împrumute lumii exterioare geometria care dă siguranță" (Vezi Lucian Blaga, *Impresionismul în Zări și etape*, Buc., E.P.L., 1968, p.124).

Impresioniști puri în critica literară întâlnim în Franța. Astfel, Jules Lemaitre stabilea valoarea frumosului "în disponibilitățile contemplatorului". Dacă el (frumosul n.n.) are trepte diferite, aceste trepte sunt esențialmente variabile după temperamentele, caracterele și dispozițiile spiritului, ca și după ziua, ora și momentul contemplației (Jules Lemaitre, *Les contemporains*, Paris, 1902, vol. 1, p.245-246). Tot J. Lemaitre cerea o "lectură simpatetică", precedată de o "curățire" de idei preconcepționate. Atenția criticului va fi îndreptată către frumos, urâtul fiind repudiat în marginea privirii, deoarece față de frumos și numai de acesta, criticul își va nota impresiile sale fugare, reveriile sale intelectuale și prelungite sale meditații, căci el (criticul) se va înfățișa oricum pe sine în contact cu operele care-i sunt supuse, operele fiind doar pretextele necesare acestui act de narcisism intelectual.

"Nu știu decât să mă descriu pe mine însumi în contact cu operele care-mi sunt supuse." (*Les contemporains*, Paris, 1902, vol.2, p. 250-251). Criticul e măsura lucrurilor pe care le judecă, operele sunt valori sau nonvalori, după cum îi plac sau îi displac lui, deoarece critica este activitatea spirituală pur subiectivă care inventează opera inertă în sine. "Așa cum artistul creează, personajele sale, criticul creează în orice manieră și formulă pe artistul pe care-l definește. Și criticul poate fi la rândul său definit, formulat, inventat de un alt critic. Fiecare om este o oglindă conținând lumeași pe alți oameni. Nici una din aceste oglinzi nu redau exact aceeași imagine" (*Les contemporains*, Paris, 1902, vol.2, p. 271).

Reținem câteva idei, care vor constitui tot atâtea puncte de plecare în analiza esteticii lui G. Călinescu.

Mai întâi, impresionistul e un spirit liber atât față de principii și norme estetice cât și față de obiectul supus conștiinței sale. Această libertate se manifestă în două atitudini afective fundamentale: ostilitate față de orice sistem și normă și comprehensiune și simpatie față de obiectul estetic. Dar dacă impresionistul refuză normele estetice, nici obiectul nu poate avea funcție de control asupra conștiinței sale, atunci obiectul însuși ar deveni o structură normativă. Or, opera de artă se cere a fi considerată doar ca un pretext pentru judecățile emise de subiectul critic, ea va fi recreată conform acestor judecăți de gust care au calitatea de a fi expresiile notelor esențiale, care compun fizionomia spirituală a criticului. Între obiectul estetic și subiectul critic se creează astfel un raport de la particular la particular. Judecățile critice vor fi deci, în planul cunoașterii, divagații sau cel mult analogii și încă, în acest al doilea caz vor fi judecăți estetice, știut fiind că judecata analogică conține de la mai multe determinări sau calități, în cadrul cărora se acordă lucrurile de un singur fel, la celelalte, în măsura în care ele revin aceluiași principii. Aceste judecăți fiind generate, însoțite și mijlocite de sentimentul de plăcere vor fi impresii care vor fixa implicit, în plan psihologic, individualitatea subiectului critic. Actualitatea critică este deci, creație și numai aceasta, indicând un subiect critic bogat nuanțat și relativ sieși în funcție de forța de intensitate și capacitatea de cuprindere a sentimentului sub care e luată în stăpânire opera de artă. Judecând astfel, valoarea operei nu va fi immanentă acesteia ci într-un raport contingent cu subiectivitatea criticului. Se va acorda deci, valorii estetice, o notă de exagerată relativitate, aceasta fiind în funcție de intensitatea sentimentului subiectului critic care mijlocește impresia, de idealul său estetic, etc.

Aceste note esențiale ale impresionismului i-au fost aplicate și lui G. Călinescu, și într-adevăr, între ideile sale estetice, acestea constituie tot ceea ce este mai aparent, cel puțin ca atitudini în problematica artei.

În ceea ce ne privește vom adânci analiza privind aceste atitudini până la a le denunța motivele (care nu sunt cele impresioniste) - ce înseamnă a căuta motive decât a justifica în sens logic o acțiune sau cursul unei gândiri, așezându-le astfel sub un sistem legitim de gândire? - vom căuta dar justificări în însuși miezul gândirii estetice călinesciene, procedând pentru aceasta la crearea de punți peste aparentele goluri, în consens însă cu gândirea sa estetică, scoțând astfel estetica lui G. Călinescu din ilegalitatea logică care i s-a atribuit și eliberând-o deci, din așa zisul impresionism al său funciar (Marius Dumitrașcu, *Ilegalitatea logică a unei estetici*).

Constantin Radu Maria

Omul sub vremi

Motto:

"Când onoarea și religia vor fi distruse,
aceasta se va datora bogățiilor"
(C.K. Chesterton)

Într-un recent sondaj de stradă făcut de un reporter radio, am auzit din gura unui pensionar acest răspuns final și șocant, la întrebarea "cum se descurcă cu viața": "șerpuim printre nevoi și posibilități". Întâi am avut o impresie de lucru exact spus, care sună scurt și bine. Adâncind înțelesul mi-am dat seama că el cuprinde mai mult, mult mai mult decât atât. El exprimă un adevăr al unei tragice soluții de viață, constrângerea la un stil și o filosofie de viață, conștientă, deloc acceptată, dar satisfăcătoare pentru că mai există și ea.

Era vorba - încă de duh - a unui sărman om, bucuros că mai există posibilitatea de a trăi, chiar dacă asta necesită umilința derutată și derutantă a reptilei, în osteneala ei necesară vieții.

Și dintr-o dată, acest memento de fronton pentru aproape cinci milioane de pensionari români, - am auzit este adevărat și de pensionari cu zeci de milioane de lei pensie, dar aceștia sunt rari luceferi, - extinzându-l la întreaga populație a acestei țări, cu elevii, studenții și dascălii lor, cu muncitorii și șomerii reprezentați de lideri sau ineficienți sau corupți, cu o îngrijire a sănătății între grevă și lipsă de acces la medicamentele necesare, cu o armată alimentată de pachetele de acasă și mai ales cu țărani ajunși să nu poată să mai își cultive propriul lor ogor, mi-a apărut în fața ochilor o Țară în care oamenii trăiesc ca într-o imagine dantescă, într-o șerpărie vie, colcăindă, disperată dar, neamenințătoare, chiar atunci când în această colcăială strivește bocancul gigantilor politici și economici.

Pasagii din acest infern se regăsesc zilnic în fragmente ale mass-media, - tot se poartă acum bombele cu fragmentare - dar prin caracterul lor episodic ele nu se adună în imaginea covârșitoare a social-economicului românesc, explodată în criză, așa cum ni-a dat-o această imagine a unui trăitor al coșmarului. Trebuie să fim conștienți și să nu mai ocolim adevărul: *românii trăiesc într-o economie în plină criză, nu posibilă ci existentă, vie și dramatică*. Spunem așa, pentru că ascultând vocile amenințătoare ale "mai răului", propovăduite de un politic debusolat și incompetent împreună cu promisiunile unei limpeziri în "mai bine", refuzăm să recunoaștem falimentul nostru economic și "șerpuim printre nevoi și posibilități". Pentru soluții radicale, trebuie măsuri radicale, nu agențiile perfide de risc și nici marii magnați interesați să-și impună legea: nu F.M.I. și Banca Mondială trebuie, să ne declare falimentul, ci noi înșine. Suntem falși! Acesta e adevărul și dacă nu îl vom recunoaște pentru a trece la măsuri extreme, de ultim moment, vom

fi condamnați la șerpuire eternă, până la strivirea sub vreunul din bocancii mai sus amintiți.

În economie, politicile economice nu pot să plece decât de la economia reală și economia posibilă. Ele nu se pot preciza decât ca urmare a unei analize globale de inventar, cu diagnoză de nefuncțional, recomandare de orientare și cu prognoză de direcție, de soluție. Nu vom încerca să facem noi, aici, acest lucru. Însă plecând de la sinceritatea recunoașterii falimentului, să încercăm măcar un îndemn de trecere de la orizontalul șerpuitului, la verticalul construcției.

1. Așadar cât privește *economia reală* trebuie să constatăm:

- România a fost țara tuturor posibilităților până la începerea celui de al doilea război mondial. O economie cu posibilități aproape autarhice îndrăzneau să spună unii profesori de liceu, după cum alții mai leneși, rezumau aceeași economie la "eminamente agricolă". Iar îndemânarea oamenilor în mișcarea economică era pe măsură. Să reținem însă că încă de pe atunci, mărul frumos creștea în el viermele levanto-oriental al corupției și ambiguitatea onorabilității.

- În perioada postbelică, economia românească se găsește pe un dramatic loc "unu" din punct de vedere al spolierei atât ca învins, cât și ca efect al comunizării, și deopotrivă al dirijismului, al economiei planificate, mergând până la aventurile megalomane ale familiei Ceaușescu, care visa la o competiție mondială a capitalului și industriei românești. Să notăm că este epoca în care înclinarea și talentul pentru corupție, se specializează la adăpostul politicului și ermetismul cercurilor restrânse ale puterii, creează depozitari obscuri, care se temeau să-și consume pe plan intern beneficiul raptului.

- După 1989, eliberarea politică aduce și libertatea în economie, care desigur nu se dorea decât "o economie de piață în condiții democratice". Și s-a realizat, într-o primă etapă 1990-1992, o cvasianarhie demolatoare a economiei existente (agricultura pulverizată, industria jefuită de ramurile active prin dezvoltarea activităților paralele și blocată într-o circulație fiduciară ucisă, vânzări ilicite de imobile, terenuri, flotă, rețeaua de depozitare-stocare a produselor agricole ș.a.) sub titlul de "reformă economică". Este etapa în care au ieșit în câștigători lanșați depozitarii averilor mici sau mari comuniste, mărite direct proporțional cu credite bancare acordate tot în baza vechilor relații politice, când totul a fost posibil.

- O a doua etapă 1992-1996 marchează o încercare de trezire, prin măsuri de dirijare și disciplinare economică, hărțuite și mușcate permanent prin acorduri și dezacorduri

cu F.M.I. și Banca Mondială, cu o foarte ușoară creștere a producției, investițiilor și formare a unei anemice clase de mijloc, atinsă de o fiscalitate excesivă. În schimb se cimentează marii profitori, cu netăgăduită susținere prin trafic de influență din partea unei justiții, care nu e alta, în mare măsură, decât cea care până de curând oficia după directivele de dimineață, venite de la partid - s-a guvernat cu o greoaie mișcare în procesul de privatizare și nerezolvare a blocajului financiar.

- Cea de pe urmă etapă, este cea din 1996 și până în prezent, după care hotărât afirmăm că autodeclarația de faliment este nu numai obligatorie, onestă și esențială, dar că ea singură, poate, deveni cenușa din care să reapară poate o nouă pasăre Phoenix a economiei românești. Cauza prăbușirii totale? În primul rând incompetența și diletantismul, reflectate în avarierea totală a legislației prin sutele de hotărâri de guvern și fanteziile imaginii despre ce este și cum se consumă reforma, privatizarea, economia de piață. Se adaugă o voracitate a ranchiunelor, cel puțin egală și mai mult încă a apetitelor de îmbogățire, oricum și prin orice mijloace, *chiar la vedere*. Justiția se profesionalizează în corupție, până la rade în nasul justițiarilor prin hotărâri de pomină. Funcționarea în coaliție a puterii a promovat nu numai războaie de șantaj și forțări de mână între parteneri, dar mai ales încălcarea definitivă a tuturor problemelor reformei, ascuțirea pereiștii sovinișmului maghiar și prin replică a extremismului naționalist român - tocmai în momentul Kosovo -, o corupție generalizată în toate planurile și nivelurile și în cele din urmă *deplina și obediența subordonare la structurile financiare mondiale, cu haitele lor de cercuri de interese jefuitoare*.

2. Spunem că există o economie reală și una posibilă. Cu elemente retrospective și de exactitate, concluzia noastră a fost după cum ați văzut că economia reală este în plin faliment, iar sinceritatea recunoașterii ei reprezintă un prag de hotar pentru o șansă a economiei posibile viitoare, mai mult sau mai puțin apropiate. Cum apare schițată la nivelul bunului simț, economia posibilă, înarmată cu cunoașterea a ce și unde s-a greșit - mai întâi printr-o reevaluare și creștere imediată a *resurselor reale* și neatinsă de invalidități nerecuperabile. Din rândul acestora, se vor alege în primul rând cele capabile de o creștere imediată și în măsură de a fi relansate cu o capitalizare mică și cu antrenarea unor categorii tradiționale ale populației, sau rapid perfecționabile. Este cazul agriculturii, al turismului, în special cel ecologic și turismului mediu care necesită: ajutoare de capital minime, probleme de privatizare simple, pregătirea managerială cu puțin peste cea deținută în prezent, în aceeași categorie se așează mica producție de

tip fost cooperatist, de ordin alimentar cu perfecționarea doar a științei ambalajului și prezentării și numeroase categorii ale industriei mici, unele funcționând încă pe propriile picioare: textile, mobilă, ș.a., iar altele care se pot recalifica. Mai presus, așezăm - poate surprinzător pentru unii - renașterea cercetării științifice și valorificarea produselor ei, prin prezentarea competitivă și modernă a enormelor stocuri de brevete care zac în arhivele prăfuite ale comunismului, ca și noile produse pentru care trebuie atât de puțină investiție și doar un management inteligent. Susținem că neglijențe criminale comise în acest sector, numai în ultimii douăzeci de ani, sau indiferentismul care a dus la migrațiuni ce tind să devină hemoragii de inteligență românească, au produs pagube de zeci de miliarde de dolari țării noastre, țării lor.

- Odată urnită această primă mișcare de renaștere economică, - din nefericire obligată a fi o rezultantă a unui act politic obligatoriu, entuziast dar cu competență și generos fără urmă malignă de interes, ceea ce e greu dar nu imposibil -, fazele imediate ale economiei posibile, adică programele pe termen mediu și de perspectivă capătă răgazul necesar pentru a fi elaborate metodic și meticulos în variante politice de stânga, de dreapta, variante științifice ale celor mai alese spirite și în toată ne reprezentarea, sau chiar în variante istorice în funcție de conjunctură.

*
*
*

Porniți de la șerpuirea de infern amintită la început, acceptând sacrificiul purificator al recunoașterii unui moment de înfrângere istorică - deocamdată numai economică - români, zicem noi, au elemente de calitate umană și varietatea de resurse economice, care să ne repună în competiție și aceasta chiar împotriva unor voințe cupide, ostile și dominatoare, atât din înăuntru, cât și în serviciu comandat.

Mai mult decât atât, suntem convinși că putem realiza cu osteneala voinței, colaborării și mândriei naționale, o economie care să prezinte - lucru foarte important - specificitate prin particularitate și originalitate în datele ei complexe.

Și credem așa, pentru că la acest început de mileniu, dacă omul contemporan, obosit de rețetele transatlantice ale economiei de piață, cu formule narcisiste de consum fără limită și utilitate, nu va pronunța un "nu" categoric în favoarea criteriilor de necesități și consum reale simple și de calitate, o dramă sau o tragedie se va produce, constând în legalizarea totală și amorală a raptului și până la o distrugere ecologică planetară.

Radu Cioroianu

ROVINE 17 MAI 1395-17 MAI 1999

Mircea cel Mare în lumina ultimelor descoperiri istoriografice

La începutul acestui secol – în 1901 – Lunul dintre cei mai probi istorici români, Constantin Litzița, publica în prestigioasa revistă *Convorbiri literare* un studiu intitulat *Din domnia lui Mircea Vodă*. Cu acest prilej, trecând în revistă opiniile istoricilor de până la el cu privire la confruntarea cunoscută azi nouă cu numele de *bătălia de la Rovine*, el observă că există "deosebiri mari între diferitele expuneri ale războaielor lui Mircea. Afirmățiunile unora contrazic și răstoarnă pe ale altora, iar din aceste contraziceri iese o mare confuzie cu privire la domnia marelui voievod muntean. Combinând toate afirmațiunile enumerate până acum, rezultă că Mircea a avut de suferit 7 incursiuni turcești în țara lui". Printre păreri enumerate se aflau și cele susținute de doi mari istorici ai momentului: unul român, B.P. Hasdeu, și altul cehoslovac, Constantin Jireček.

Părerile celor doi, Litzița o rezumă astfel: "Hasdeu s-a ocupat incidental de această chestiune și, pe baza a două texte italienești și două slavone, afirmă că Baiazid a intrat în Muntenia, s-a întâlnit cu Mircea la Rovine lângă Craiova, a fost bătut de Mircea și alungat; această luptă s-a întâmplat la 17 mai 1395 și în ea a perit eroul sârb Marcu Crăișorul." Este dacă vreți, în puține cuvinte, ceea ce prezintă grandios Mihai Eminescu în *Scrisoarea a III-a*.

Opinia lui Jireček, Litzița o rezumă astfel: "În toamna anului 1394, Baiazid a venit în Muntenia, cu o armată în care erau principii vasali sârbi Ștefan, Marko și Constantin, a ocupat Nicopolea-Mică (T. Măgurele) și a înaintat apoi în interior. Mircea își dusese locuitorii slabi la munți și apoi hârțui pe turci; într-o regiune păduroasă dădu o bătălie mare, la Rovine după anele sârbești și românești, la Argeș după istoriile turcești; Mircea a fost învins, și bătălia s-a întâmplat la 10 octombrie 1394. Voievodul român fugi în Ungaria, căci la 7 martie 1395 îl găsim la Brașov. Baiazid pune un alt domn dintre boieri, lasă o garnizoană la T. Măgurele și trece peste Dunăre. Dar în mai și iunie 1395 Sigismund vine în Țara Românească, pune iar pe Mircea pe tron și ia T. Măgurele de la turci; la întoarcere e atacat în munți de niște cete române, atac provenind probabil de la partizanii fostului domn, pus de turci."

Mutatis mutandis, este ce s-a învățat, și din păcate se mai învață în școlile noastre, cu corecția că deși Mircea învinge la Rovine a fost obligat să se refugieze în Ungaria neputând face față puhoiului turcesc. În ultimă instanță tot un învins cum spunea Jireček.

De ce istoricii români au optat și unii mai optează încă pentru, să-i zicem, "variantele Jireček", în dauna "variantelor Hasdeu", iar elevii învață la ora de istorie despre Mircea obligat să fugă după sprijinul regelui ungar, în timp ce la ora de literatură Eminescu, care-l citise și el la timpul său pe Jireček, le prezintă măiestru punctul de vedere al lui B.P. Hasdeu, este o taină care nu va putea fi înțeleasă decât odată cu descifrarea alchimiei sufletești a celor ce au făcut posibilă existența acestei anomalii culturale.

Nu o vom face noi acum! În schimb doresc aici să precizez, cum spune francezul, "stadiul actual" al problemei. Pentru că cercetările din ultimul deceniu au infirmat categoric punctul de vedere al lui C. Jireček și al celor ce l-au urmat. În lumina acestor cercetări care, pe lângă numele subsemnatului, îl poartă, în principal, și pe acelea ale lui Dan Zamfirescu, Nicolae Stoicescu, Anca Ghiță, Valeriu Veliman voi înfățișa în cele ce urmează, extrem de succint, ceea ce se află adunat și demonstrat pe câteva sute de pagini în teza mea de doctorat care va vedea cât de curând lumina tiparului.

Prin urmare:

Analiza tuturor izvoarelor cunoscute până acum arată că expediția nord-dunăreană a sultanului Baiazid a avut loc în primăvara lui 1395, iar campania militară decisivă, cunoscută în mod obișnuit ca bătălia de la Rovine, la 17 mai 1395.

Litera și logica interpretării documentelor ne îndreptătesc să apreciem că lupta de la Rovine s-a dat pe râul Argeș, în regiunea capitalei de atunci a Țării Românești, orașul Argeș. Toate izvoarele contemporane, dar și cele mai târzii, însă bine informate, începând cu *Epistola* lui Philippe de Mézières din 1397, continuând cu *Viața lui Ștefan Lazarevici* de Constantin Costenețchi și încheind cu istoricul otoman Ibn Kemal și *Cronica scurtă postbizantină 72a* (și nu numai), ne dau puțința să vorbim despre 17 mai 1395 ca despre o indiscutabilă și desăvârșită victorie românească, cu un caracter extrem de sângeros și pierderi imense de ambele părți. De asemenea, tradiția sârbească, din așa-numitele "cronici tinere", ne dă aceeași imagine.

Iată, spre exemplificare, relatarea din *Cronica scurtă postbizantină 72a*:

"În anul 6903 [1 septembrie 1394-31 august 1395] porni însuși sultanul Baiazid Ildirim spre Dunăre împotriva lui Mircea voievodul românilor. Și a fost înfrânt de către români și Mircea cu românii a înfrânt armata lui [a lui Baiazid], și el [Mircea] i-a luat lui [Baiazid] bunurile și l-a urmărit până la Dunăre. Și atunci a fost ucis craiul Marko și Constantin domnul de la Zegligovo. Și Ildirim Baiazid a scăpat cu greutate, cu puțini oameni."

Campania sultanală condusă de Baiazid s-a încheiat deci la Rovine cu un adevărat dezastru militar și alungarea invadatorului la sud de Dunăre. Baiazid nu a mai repetat campania, astfel încât greșesc toți aceia care mai vorbesc de existența a două bătălii, una la 10 octombrie 1394 și alta la 17 mai 1395, căutând să găsească un loc greșit date de 10 octombrie care trebuie pur și simplu eliminată din istoriografia română așa cum au făcut-o deja pentru istoriografia internațională istorici de talia unui G.Sp. Radojičić sau G. Ostrogorski. Cu atât mai mult cu cât această singură mare bătălie care a avut loc între oștile conduse de Mircea și cele ale lui Baiazid, cea mai mare campanie militară întreprinsă până la această dată de oștile otomane, trebuie înțeleasă ca fiind *singura înfrângere suferită de armata condusă personal de un sultan otoman în confruntare directă pe câmpul de bătălie cu oștile conduse de un șef de stat creștin*.

Și pentru că nu o dată această afirmație a mea a fost privită pe parcursul acestor ani cu o neîncredere de principiu, izvorâtă dintr-un complex educat pe parcursul generațiilor prin care suntem obișnuiți să ne privim permanent ca a fi fost întotdeauna *outsider*-i ai istoriei, voi enumera echivalențele invocate cu bătălia de la Rovine. S-a spus: lăncu de Hunedoara la Belgrad în 1456, Vlad Tepeș în 1462, Ștefan cel Mare și Sfânta la Vaslui sau Războieni în 1475-1476, Eugeniu de Savoia la Zenta în 1697. Or, la Belgrad avem de-a face cu un asediu eșuat, iar lăncu nu era șef de stat, Vlad Tepeș nu a ajuns niciodată să se confrunte într-o bătălie directă cu sultanul – atacul său de noapte fiind un act de o mare temeritate, dar nu o bătălie –, Ștefan a bătut la Vaslui un pașă, dar la Războieni a fost înfrânt de sultan, Zenta nici nu suportă comparație, fiind plasat într-un alt timp istoric, când campania sultanală era o palidă amintire a ceea ce fusese în vremea lui Baiazid, Mehmed II sau Soliman Magnificul, iar pentru înfrângerea ei nu mai era nevoie de un șef de stat, ci doar de un general, ce-i drept de un geniu militar. Ce este important chiar și în această enumerare este aria geografică de referință care rămâne pentru secolele XV-XVII tot cea românească, alți "șefi de stat creștini" care să fi înfruntat direct pe câmpul de luptă cu sorți de izbândă o oaste sultanală nu mai există.

Din moment ce a fost victorios într-o măsură ce i-a permis să-l alunge pe Baiazid peste Dunăre, Mircea nu a părăsit niciodată teritoriul Țării Românești și deci nu s-a aflat nici un moment în postura de a fi "restaurat" pe tron cu ajutorul regelui Sigismund de Luxemburg, așa cum – după Jireček – s-a susținut până acum. Mai mult chiar, documentele aduse în discuție în acest deceniu de

cercetare ne permit să reconstituim de o manieră coerentă evenimentele politico-militare derulate în Țara Românească începând cu vara 1395 și sfârșitul anului 1396, răstimp istoric învăluit într-un noian de supoziții istoriografice. Acum știm că:

– între 6 iulie și 25 august 1395 regele Sigismund s-a aflat cu oastea în Țara Românească, venit pentru a-l ajuta pe Mircea în lupta sa

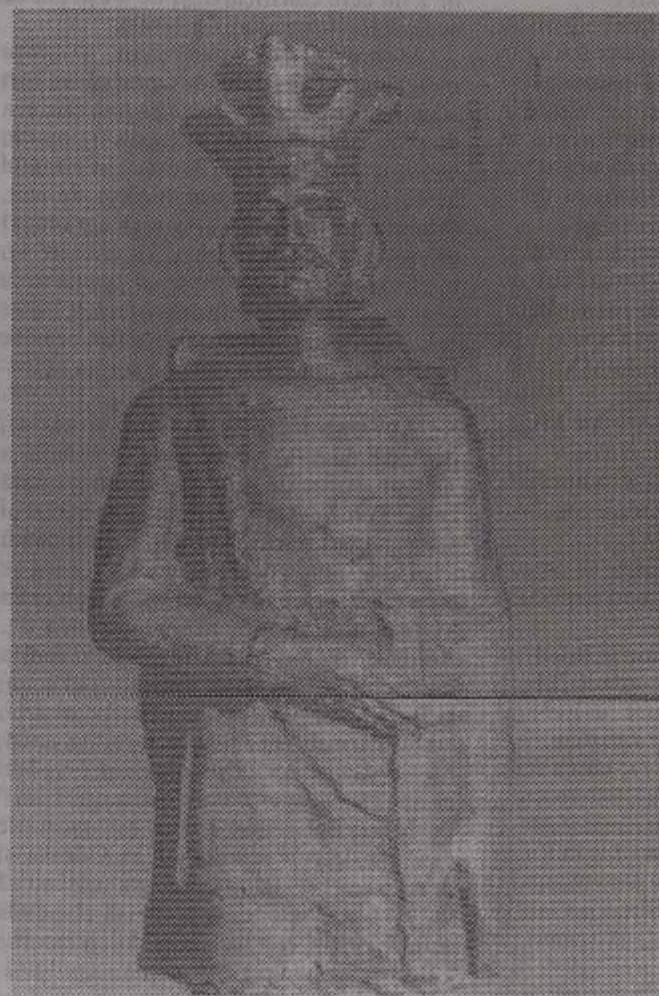
Ungaria, Polonia, Imperiul Otoman – erau dușmane declarate ale principatului muntean și ale celui care se afla în fruntea statului: Mircea cel Mare;

– în această situație, boierimea antiungară – pro-polonă, dar nu pro-otomană –, al cărui exponent era însuși Mircea – care până în martie 1395 luptase cu precădere împotriva tendințelor hegemoniste ale Ungariei – optează pentru alianța munteano-moldo-turco-polonă, singurul mod de a-l neutraliza pe Sigismund și de a devia atenția celorlaltor puteri de la cucerirea teritoriului românesc;

– cum Mircea era compromis atât față de turci cât și față de poloni, facțiunea antiungară l-a ridicat pe Vlad, care a fost instalat – prin consens polono-otoman – la sfârșitul lunii noiembrie sau începutul lui decembrie 1395;

– cu toate acestea, Mircea nu a fost înlăturat din scaun, el continuând să domnească în regiunea situată la vest de Olt a Țării Românești, putând participa la Nicopole în fruntea unei importante armate. După dezastrul de la Nicopole, Mircea a avut știința și capacitatea de a pune capăt acestui dualism al puterii, asemănător, în coordonatele sale majore, dualismului politic existent în Regatul României în timpul primului război mondial.

Tot în acest deceniu de cercetări, pornindu-se de la caracterul de victorie absolută al bătăliei de la Rovine, care constituie piatra unghiulară a înțelegerii corecte a relațiilor politice româno-otomane, s-a demonstrat că imaginea unui Mircea "tributar" și "vasal" al

Mircea cel Mare, sculptură de Nicolae Pascu Goia

împotriva lui Baiazid; acesta nu se mai afla în Țara Românească fiind alungat peste Dunăre, împreună cu oștile sale, de către Mircea; singurul punct din care domnul muntean nu reușise până la această dată să-i înlăture pe turci era cetatea Turnu, cel mai important cap de pod la nord de Dunăre, dovadă evidentă a intenției de revenire în Țara Românească a lui Baiazid; Sigismund înlătură garnizoana otomană din cetate și o ia în stăpânirea sa;

– retragerea trupelor otomane din Țara Românească și relativ lesnicioasa cucerire a cetății Turnu de către Sigismund de Luxemburg i-au creat acestuia falsa impresie că pericolul otoman nu mai este atât de iminent încât să nu-i permită fructificarea prilejului ivit pentru consolidarea autorității Regatului Maghiar asupra Munteniei și rezolvarea în beneficiu propriu a diferendului privind Severinul, stopat vremelnic datorită ofensivei otomane;

– dar cucerirea cetății Turnu, prin instalarea aici a unei garnizoane ungare, și înscrierea armatei regale pe ruta Severin, încălca tratatul de la Brașov din 7 martie 1395 și leza interesele Țării Românești, Sigismund transformându-se din aliat în agresor, situație față de care Mircea s-a văzut obligat să reacționeze imediat;

– în timp ce trecea munții spre Banat, Sigismund este atacat la o posadă de oastea lui Mircea, care obține o victorie de proporții, din moment ce nu a putut fi escamotată de Cancelaria Ungariei cum o face cu cea suferită nu demult în Moldova la Hindău;

– datorită lipsei de simț politic a Regatului Ungar, Țara Românească a fost împinsă într-o conjunctură de-a dreptul dezastruoasă, prin faptul că în toamna lui 1395 toate marile puteri vecine –

Imperiului Otoman, perpetuată în istoriografie de mai bine de două secole, este doar o construcție istoriografică, realitatea confirmată de documentele timpului dovedind nu numai faptul că Mircea cel Mare nu a fost niciodată "închinat" Imperiului Otoman, ci mai mult, precizează că momentul de început al "seriei istorice" a "închinărilor" și "tributurilor" către Înalta Poartă începe pentru Țara Românească după moartea lui Mircea, anume în vara lui 1420 și va fi un proces istoric ce va căpăta continuitate abia în ultima treime a veacului XV, adică în vremea lui Basarab Laiotă, cel consemnat de tradiție a fi "acela care au închinat țara turcilor".

Acesta este în mare bilanțul deceniului de cercetări istorice început în 1986, cu prilejul sărbătoririi naționale a 600 de ani de la urcarea pe tron a lui Mircea cel Mare, bilanț căruia îi poate fi adăugată și revenirea în câmpul istoriografic a denumirii tradiționale pentru acela pe care *posteritatea* l-a numit "Mircea cel Mare", iar *istoriografia*, când nu i-a vrut spune "cel Mare" i-a spus "Mircea cel Bătrân", dar și "Mircea Cozianul", "Mircea I-ului", sau "Mircea cel Vechiu". Astăzi, istoriografie vorbind, oricare dintre aceste denumiri este valabilă, iar cine preferă pe "cel Mare" – asemeni lui Hasdeu, Eminescu, Xenopol și al multor altora – o face din respect pentru acela care – așa cum scria Ioan Slavici în august 1886 – "a rămas în gândul urmașilor săi om mare, pentru că, rezemându-se numai pe slabele lui puteri, a știut să profite de împrejurări astfel, ca să iasă biruitor".

Dr. Alexandru V. Diță

Arestarea, prizonieratul și execuția Mareșalului Ion Antonescu

Mărturiile generalului Constantin Pantazi (III)

(urmărire din nr. trecut)

Crăciunul a trecut foarte plăcut, în seara de Anul Nou Mareșalul cerându-ne să venim la masa de seară toți în ținută militară. Ni s-au servit: plăcintă, sarmale românești, pe lângă caviar și șampanie. De altminteri, mesele cu icre negre formau meniul obișnuit, iar șampania ni se servea foarte des. În orice caz, vodca și vinul negru dulce erau nelipsite.

După cum am arătat, după ce bulgarii au fost înapoiați în țară, Mihai Antonescu agita ideea cererii clarificării, fiind în divergență de opinie cu mine. Mareșalul se raliase la părerea mea și atunci între ei doi începuseră neînțelegeri, Mihai Antonescu neputând concepe că ar fi posibil ca opinia sa să nu fie împărtășită.

Între timp, atât Mihai Antonescu cât și generalul Vasiliu au avut consultări de medici specialiști pentru refacerea sănătății. Au fost aduși de la Moscova specialiști pentru inimă, necesari generalului Vasiliu, pentru gât, tot pentru Vasiliu, și pentru stomac și intestine, necesari lui Mihai Antonescu.

Riposta aceasta prin aducerea imediată a medicilor dădea putința a se trage concluzii fals optimiste.

Chiar și Mareșalul începuse să creadă că Mihai Antonescu are o trecere specială la ruși.

Între timp, o mare prietenie se strânsese între interpret, capitanul Carpovici Calinin și dualitatea Mihai Antonescu-general Vasiliu, deveniți cei mai intimi prieteni.

Mareșalul sta în camera sa, iar eu stam până ne culcam în cameră cu Elefterescu.

Colonelul Elefterescu își manifesta o atitudine de protest că a fost adus în Rusia fără a fi vinovat, prin aceea că nu mânca.

Timp de 10 luni, cât am stat la Galițin împreună, nu mânca decât două ceajuri pe zi cu pâine. Altceva nimic.

Atitudinea lui era foarte corectă, însă extrem de rece față de ruși.

Fu difeream prin atitudine, în aceea că aveam o purtare rezervată, nuanțată de o politete desăvârșită. Să fiu iertat dacă îmi apreciez așa de binevoitor politetea mea, dar Nicolae Iorga a spus într-o cugetare că: "Din toate superioritățile, cea mai ușor de atins este aceea a politeteii".

Mihai Antonescu, împreună cu generalul Vasiliu, după cum am arătat, erau într-o foarte strânsă legătură cu căpitanul Grigore Calinin.

Acesta fusese pus la curent cu toată acțiunea diplomatică a lui Mihai Antonescu, bineînțeles cu aceea care trebuia să facă apărarea lui Mihai Antonescu. Prietenia care se arăta acestui om era mult prea demonstrativă și mult prea sentimentală pentru a fi crezută, mai ales că noul și cel mai bun prieten, căpitanul Calinin, era o producție a N.K.V.D., și produsele acestei instituții nu sunt chiar elemente care cred orice li se spune. Jocul acolo devenise, cum spune francezul, *a qui mieux, mieux*, și cu toată dibăcia dualității Mihai Antonescu-Piki Vasiliu cred că cine vindea era tot dualitatea, fiindcă exponentul ei oratoric era în plin debit, câteodată chiar întrecând pe cel din timpul guvernării.

Ingrată carieră mai avea și domnul Calinin!

Căpitanul Calinin mergea des la Moscova, făcea rapoarte scrise săptămânal și probabil că primea mereu instrucțiuni.

După o reîntoarcere a sa de la Moscova, a adus o formulă că situația noastră nu este prea grea și a adăugat: "Cred că se va găsi o soluție și pentru domnul Mareșal, fiindcă, deși situația lui este grea, totuși, fiind Mareșal, nu cred că ai noștri ar putea lua

măsura să fie executat. Numai trebuie ca dumneavoastră să vă înțelegeți nu cu noi, ci cu oamenii noștri mari."

Formula "să vă înțelegeți cu oamenii noștri mari" a fost reluată și de comandantul lagărului, maiorul Rodin.

Mihai Antonescu a căutat să ne solidarizeze pe o linie de direcție unică, însă, cum nu eram de aceeași opinie, n-am primit ideea, iar Mareșalul a rămas la prima hotărâre de a nu cere clarificarea și de a aștepta ca această lămurire să ne fie cerută.

Memoriul începea prin a arăta indignarea Mareșalului de faptul că am fost aduși fără drept, sau mai bine zis prin călcarea dreptului internațional, în Rusia și ținută în condiții care nu erau demne de situația Mareșalului, de fost conducător de stat. Situația era arătată ca și mai agravantă privind situația lui Mihai Antonescu, un intelectual cu renume mondial, căruia de la venirea în Rusia i se refuzaseră creion, hârtie și lucrări de specialitate științifice, ceea ce bineînțeles era arătat ca fiind contra obiceiurilor.

Apoi se intra în fondul situației, demonstrându-se că războiul României a fost provocat de situația internațională creată României în 1940, și intrarea în război a acestei țări a fost datorită faptului că nu avea altă soluție decât războiul. În ceea ce privește Basarabia, era scris că ea nu era a Mareșalului și personal nu o putea da. Abilitatea diplomatică a memoriului consta din faptul că Mareșalul renunța și el acum la Basarabia, și această clarificare credeau ambii că este cuprinsă în formula nouă, neoficială a rușilor: "Dumneavoastră credem că o să vă înțelegeți cu oamenii noștri mari."

Mareșalul a luat asupra sa omorurile cauzate de represiunea de la Odessa și dezlegarea chestiunii evreiești, arătând că dacă Mihai Antonescu poate să răspundă solidar despre conducerea politicii externe a României și în parte de acțiunea politică, noi ceilalți n-am fost decât executați și nu avem răspundere decât față de Mareșal, conform cu legiurile românești făcute.

Se făceau apoi complimente, lăudându-se generalissimul Stalin, care s-a "situat printre cei mai mari căpitani ai omenirii".

Memoriul se termină printr-o succintă dezvinovățire individuală a lui Mihai Antonescu, general Pantazi, general Vasiliu și colonel Elefterescu, după ce se arătasă că n-am fost hitleriști și că, în România, Mareșalul n-a avut nici un partid politic al său, de nici o nuanță.

La Mihai Antonescu erau trecute toate meritele de intelectual: profesor universitar de 20 de ani, diplomat și autor a 40 volume etc.

La general Pantazi era trecut că n-a avut nici o competență asupra armatei române care a luptat în Rusia și asupra chestiunilor operative, fără răspundere politică, fiind militar executant și a așezat trupele din interior în vederea încheierii armistițiului, trupe cu care a făcut față situației noul guvern.

Generalul Vasiliu a avut numai activitate de executant internă, fără nici o competență la răsărit de Nistru.

Colonelul Elefterescu nu avea absolut nici o răspundere, a fost comandant al Regimentului de Gardă al Regelui, și în această calitate nici măcar n-a fost pe front. El a fost, în ultimul timp, numai două luni și jumătate, prefectul Poliției capitale. Explicația că este adus în Rusia nu poate fi găsită decât în faptul că în 1940 el a dus regelui Carol II scrisoarea de abdicare.

Am fost reuniți cu toții pentru a ni se citi memoriul. Am luat parte la prima reuniune, după care am spus că nu mă împac cu ideea amenințării și a tonului înțepat, pe care îl

găseam nelocul lui.

Mi-au sărit în cap, cum se zice, ambii: Mareșalul și Mihai Antonescu.

Am așteptat până s-a citit memoriul în întregime, apoi am comunicat Mareșalului că nu mă asociez la o apărare colectivă, cu atât mai mult cu cât ea se face după sugestiile lui Mihai Antonescu și după acest fel de indicații am ajuns unde am ajuns.

Nu am absolut nimic de reproșat, nu m-a surprins nimic din cele ce s-au întâmplat, după cum nu voi fi surprins de cele ce încă se vor întâmpla, fiindcă se vor face cercetări judiciare așa cum se fac toate cercetările de această natură, și pentru viitor nu vreau în nici un caz să fiu apărat de Mihai Antonescu. Este vorba de capul meu și îl voi apăra singur în limitele onoarei și ale demnității.

Mareșalul a ripostat doar că nu se vor face nici un fel de cercetări, guvernul rus greșind arestându-l pe mareșalul Antonescu și acum neștiind cum să iasă din încurcătură.

Și-mi voi arăta toată indignarea mea pe față, fiindcă mie nu-mi este frică și nu sunt vasalul nimănui.

A doua zi de dimineață, Mareșalul m-a chemat din nou să mai citim o dată memoriul, asigurându-mă că s-a ținut seamă de observațiile mele și s-a scos din memoriu tot ceea ce ar fi putut produce neplăceri.

M-am scuzat că nu pot să-mi schimb hotărârea și îl rog pe Mareșal să mă ierte că nu pot concepe să fiu apărat de Mihai Antonescu. Prefer să fiu acuzat de el, apărat însă eu.

În afară de aceasta i-am raportat Mareșalului că este sigur că în țară s-au făcut anchete de amănunt, și interogatoriul nostru va porni sigur de la datele anchetei și de la concluziile la care s-a ajuns, așa încât rămân la punctul de vedere că trebuie să așteptăm ancheta care în mod sigur se va face curând. "Și în felul acesta suntem așezați pe linia realității, fără a părăsi nici un moment pe cea a demnității și a calmului."

Memoriul a fost trimis prin Comandamentul rusesc al trupelor pentru paza și îngrijirea noastră, maiorul Rodin.

Mihai Antonescu, în discuțiile ce a avut cu mine, mi-a explicat că acest memoriu trebuia să plece, întrucât așa cum eu concepeam onoarea militară, avea și el o concepție despre onoarea lui de profesor universitar, care, mai ales fiind și profesor de drept internațional, prin calificarea de "criminal de război" se socotea dezonorat și își provoca chiar singur moartea, înainte de a i se da această calificare... Iar mai târziu, la proces, ea să scape cu viață, din criminal de război a făcut act oficial de abjurare.

Nu mult după trimiterea memoriului, a venit la Galițin colonelul de la N.K.V.D. care lua în general contactul cu noi. Acesta a vrut să nu fie văzut de noi, totuși a fost zărit și cerut cu toată insistența să apară în fața noastră.

Omul a trebuit să se supună, și după o nouă insistență întrebare a lui Mihai Antonescu dacă suntem considerați hitleriști și criminali de război, colonelul a răspuns foarte enervat lui Mihai Antonescu:

Am mai spus o dată că dumneavoastră sunteți veniți aici pentru chestiunile românești, nu pentru cele germane, și atunci nu puteți fi hitleriști.

Între timp la Galițin se făceau preparații care indicau că mult nu vom mai sta acolo. Casa de vânatoare de la Galițin era întrebuințată vara pentru pionieri, copii de liceu între vârstele 15 și 17 ani care vara duceau [o] viață comună de sporturi și educație.

Se făceau pregătiri pentru primirea copiilor, așa încât aceste semne împreună

cu *skoro koncit*, o altă formulă care însemna "în curând se va termina", dădeau serioase iluzii de reîntoarcere grabnică în țară.

Memoriul înaintat de Mareșal și-a făcut efectul.

Începând de la sfârșitul lunii mai 1945, colonelul de la N.K.V.D. a început conversațiile cu Mareșalul și cu Mihai Antonescu.

Prima problemă pusă în discuție a fost recunoașterea de către Mareșal că România a făcut un război de agresiune și de jaf.

Mareșalul vedea situația astfel:

În anul 1940, România avea garanțiile engleze asupra integrității teritoriul românesc.

În acest an (de fapt, 1939 - n. ed.), însă, intervine înțelegerea diplomatică între Germania și Rusia Sovietică, în urma căreia Germania își dezvoltă ofensiva contra Franței și Angliei, fără grija spatelui dinspre est, în schimb Rusia își realizează unele aspirații teritoriale.

În iunie 1940 Rusia concentrează forțe la frontiera Basarabiei și a Bucovinei, și în urma unui ultimatum dat în ziua de 20 (26 - n. ed.) iunie 1940 încorporează Bucovina de nord și Basarabia.

La 2 iulie 1940 guvernul Tătărescu denunță garanțiile date de Anglia și, curând după aceasta, prin conferința de la Viena, România pierde și jumătate din Ardeal.

Prin înfrângerea Franței și imposibilitatea pe care o avea Anglia de a sprijini țara, România rămăsese complet izolată și de aceea găsea Mareșalul că a intervenit și nenorocirea prăbușirii granițelor ei.

Pentru România nu erau în acel moment decât două soluții: a se sprijini pe Germania sau a se sprijini pe Rusia.

Forma frontierei României în Ardeal, prin tăietura ce se făcuse în "țara securilor", împinsese o pană germană până la Brașov, adică până la regiunea petroliferă, fiindcă această regiune se afla deosebi în Valea Prahovei.

Pe germani nimic nu-i interesa mai mult în timpul războiului în care intraseră decât petrolul românesc din regiunea Ploiești-Câmpina, și în cazul când România nu se alipea politicii germane, atunci se risca pierderea întregului Ardeal și ocuparea României.

Rusia ocupase Basarabia și Bucovina de nord, așa încât asupra României nu mai avea revendicări - deși germanii pretindeau că rușii au cerut să meargă până la Carpați - iar Rusia era unită cu Germania printr-un tratat, așa încât România aderând la politica germană mergea pe soluția cea mai clară a intereselor românești de moment. De altminteri, politica României era moștenită de Mareșal, întrucât garanțiile britanice au fost denunțate de guvernul Tătărescu, după ultimatumul rusesc, iar guvernul Gîgurtu ceruse misiunea militară de instrucție germană și aderarea României la politica Axei.

Mareșalul nu voia să vorbească de oferta lui Gheorghe Tătărescu făcută Germaniei pentru un tratat de amicitie veșnică sau perpetuă, pe timp de 50 de ani, întrucât găsea că nu este în interesul țării să se spună acest fapt.

Când mai târziu Germania a luat hotărârea de a ataca Rusia, România a fost obligată de Germania a merge alături de ea și Mareșalul a întrebuințat forțele armate și prin faptul că, un an mai înainte, prăbușirea granițelor țării fuseseră consecința ultimatumului rus, ca urmare a căruia se luase Basarabia și Bucovina de nord.

Conform cu prescripțiile dreptului internațional și cu înlănțuirea faptelor,

România nu era un stat agresor.

Colonelul anchetator însă începuse să aplice un procedeu de interogator, așa încât Mareșalul se așezase într-o poziție de rezistență din care lupta cu cerbicie.

Intr-una din zile, generalul Vasiliu a fost dus cu automobilul la Moscova și s-a reîntors în Galițin a doua zi.

Mareșalul interpreta lipsa lui Vasiliu prin întoarcerea acestuia în țară, fiindcă Mareșalul bănuia acțiunea din țară și legăturile făcute în Rusia de generalul Vasiliu.

L-am asigurat pe Mareșal că n-am nici un fel de emoție de lipsa lui Vasiliu, absența acestuia înseamnă că ancheta atât de mult cerută a început, iar Vasiliu va reveni.

Am prevenit însă pe Mareșal din nou că ancheta nu va putea fi făcută cu noi stând împreună și consultându-ne tot timpul. Atunci când va începe serios, vom fi izolați, nemaiputând lua nici o legătură unii cu alții.

Mareșalul era de părere că acest fapt era imposibil, rămânând la punctul de vedere al greutății în care se află guvernul rus, pentru faptul că a adus în Rusia pe mareșalul Antonescu fără ca dreptul internațional să aibă vreo prescripție în această direcție.

A doua zi de dimineață a reapărut generalul Vasiliu care luase la N.K.V.D. un contact de agrement, cerându-i-se o declarație largă, în care la anumite întrebări a răspuns ce a crezut de cuvință.

Mareșalul, după documentare, a chemat pe maiorul Rodin și i-a spus că părerea lui este că ancheta nu se face serios, generalul Vasiliu fiind întrebat asupra [unor] chestiuni pe care el nu le știe, și singurul care poate da explicații este numai el personal.

În după-amiaza zilei de 12 iunie 1945 s-au împachetat parte din mobilele noastre și s-a făcut un prim transport de mutare.

A doua zi de dimineață, 13 iunie 1945, a plecat cel dintâi Mareșalul împreună cu un interpret și un ofițer rus, apoi, peste vreo oră, am plecat cu mașinile restul prizonierilor politici. Am mers împreună cu Mihai Antonescu într-o mașină elegantă Ziss, făcând o splendidă plimbare, traversând Moscova și trecând pe lângă cartierul Kremlinului, am ieșit din Moscova prin bariera estică, unde am coborât într-o vilă mică de lemn, cocheta, însă a cărei grădiniță, amenajată cu bănci și alei pentru noi, nu mai avea limitele spațioase ale splendidului parc de la Galițin.

Abia acum apreciam pe de-a întregul traiul și posibilitățile pe care le-am avut la Galițin și neasemuit de frumoasele apusuri de soare cuasipolare care luminau întreg firmamentul spre apus cu toate culorile spectrului solar, mereu variate în nuanțare și întindere de fașii de culori unice.

Mareșalul sosise și el puțin după noi într-o stare de enervare extremă.

El ne comunică că a stat de vorbă cu generalul-colonel căruia ne-am prezentat la Galițin cu prilejul vizitei făcute de acesta, după sosirea noastră, care, deși foarte politicos, i-a spus Mareșalului în față și pe un ton care nu admitea replică, faptul că nu înțelege de ce Mareșalul nu vrea să spună adevărul.

— Da, domnule Mareșal, ai făcut război agresiv și de jaf și ești hitlerist, fiindcă la Odessa ai întrebuințat metodele pe care le-au întrebuințat hitleriștii.

— După aceea, la riposta pe care am dat-o, continuă Mareșalul, că dumnea-voastră, rușii, ați atacat mereu cu avioanele teritoriul românesc, și trupele de pe frontieră ruse au făcut nenumărate acte de agresiune, generalul-colonel mi-a răspuns: «Nu este adevărat, domnule Mareșal, Statul Major român v-a dat știri plătuite».

Mareșalul ne istorisea ficcăriia în parte aceleași lucruri și era foarte iritat.

A doua zi enervarea Mareșalului era și mai mare. Venea mereu la Mihai Antonescu, cerea hârtie, creioane etc. I-am remarcat enervarea, am vrut să vorbesc cu el, însă a

fost brusc și a trebuit să mă îndepărtez.

Este sigur că realizase că se va face ancheta, așa cum de mult îi tot spuneam eu că vor decurge lucrurile.

În ultima plimbare cu noi, în după-amiaza de 13 iunie, la noua vilă, ne-a comunicat: «Eu voi fi executat sigur. Nu-mi rămâne decât să încerc să vă salvez pe dumneavoastră și voi încerca».

A doua zi, pe la ora 10 dimineața, nemaivăzându-l, îl chem pe Elefterescu căruia îi spun că Mareșalul este foarte enervat și îl rog pe el, fiind mai intim cu Mareșalul, să meargă în camera acestuia să vadă ce face.

Elefterescu, ducându-se în camera Mareșalului, nu l-a găsit pe acesta.

Puțin după aceea în toată curtea se ivește o mare agitație în personalul rus, căutându-se medicul.

Mareșalul își luase cearșaful din cameră, se baricadase în camera de baie, și acolo a încercat să se spânzure cu cearșaful.

Maiorul Rodin era foarte surescitat fiindcă asupra lui cădea toată răspunderea. Noroc pentru el că Mareșalul a scăpat cu viață. Toți erau mulțumiți că gândul funest al Mareșalului nu s-a realizat, atât pentru maiorul Rodin, un om foarte cumsecade care ar fi suportat consecințele, cât și pentru aceea că sinuciderea Mareșalului nu putea folosi nimănui. Ba dimpotrivă.

La dejun lucrurile erau limpezi, însă Mareșalul trebuia să stea în cameră să se odihnească. Inima i se resimțise din eforturile și emoțiile trecute. La dejun Mihai Antonescu avea o criză de lacrimi, și Vasiliu plângea și el, înghițindu-și lacrimile.

Acum s-au luat măsuri pentru a se preveni incidente de astfel de natură. În camere stătea de planton câte un ofițer tot timpul nopții, nemaifiind voie a se stinge lumina, iar plimbarea și toate mișcărilor noastre erau observate și supravegheate.

În ziua de 16 iunie, după-amiaza, am avut din nou vizita generalului-colonel Abakumov care a vorbit cu fiecare în parte.

Pe la ora 13, Mihai Antonescu avusese din nou o criză de lacrimi și ceruse un creion și hârtie ca să scrie domnului Vășinski, ministru adjunct de Externe.

Cu domnul Vășinski presupunea Mihai Antonescu că are oarecare afinități, deoarece și acesta era profesor universitar de drept.

În scrisoare Mihai Antonescu arată situația de neînțeles ce i s-a creat și făcea apel la domnul Vășinski, cerându-i, în calitate de academician și profesor universitar, la fel ca și Mihai Antonescu, să-l înțeleagă și să-i dea un revolver ca să-și zboare creierii, întrucât nu înțelege să continue a trăi cu ancheta ce i se face.

Începând din ziua de 15 iunie, un nou colonel de la N.K.V.D. venise la noua noastră locuință și interogatoriile începuseră, însă sub forma conversației.

Mihai Antonescu mergea și ieșea de la aceste conversații foarte emoționat. Colonelul magistrat cel nou de la N.K.V.D. intră în camera lui Mihai Antonescu tocmai când acesta, plângând, scria scrisoarea către domnul Vășinski. Scrisoarea este luată de colonel.

Când după-amiază sosește generalul-colonel Abakumov, i se prezintă acestuia și situația nervilor lui Mihai Antonescu.

În dimineața zilei de 17 iunie 1945 suntem deșteptați mai devreme și ni se spune să ne facem un pachet cu lucruri nu prea călduroase și nu prea multe, pentru că o să lipsim câtva timp de la vilă.

Când ne-am urcat din nou în mașini, tot personalul feminin al vilei în serviciul nostru era adunat și plâns. Ne-am luat rămas bun prin fluturarea mâinii și n-am mai văzut decât pe Tania, foarte târziu, la închisoare.

Am plecat direct la Moscova și am intrat în închisoarea N.K.V.D. în dimineața zilei de 17 iunie 1945, de unde nu am mai ieșit până în ziua de 6 aprilie 1946, când ne-am înapoiat în țară.

EPILOG

La 17 iunie 1945 am fost încarcerati în Lubianka, închisoare a N.K.V.D. în Moscova, în apropierea Kremlinului.

Din dimineața zilei de 17 iunie până s-a început procesul din fața «Tribunalului Poporului» n-am mai văzut pe Mareșal, iar de vorbit cu el n-am mai avut prilejul decât după ce, fiind condamnat la moarte, am fost închiși în închisoarea militară Jilava de lângă București.

Nu știu ce anchetă s-a făcut Mareșalului în Rusia și nici ceea ce a declarat în ancheta făcută lui acolo.

L-am văzut la proces. S-a prezentat calm și stăpân absolut pe gândurile și pornirile lui.

A luat asupra sa răspunderea întregii guvernări, neasociindu-se însă cu unele abuzuri ce s-au făcut prin săvârșire de omoruri inutile și furturi.

Mareșalul a avut avocat din oficiu pe decanul [Constantin] Paraschivescu-Bălăceanu, decanul baroului avocaților, care și-a început pledoaria cerând fostei bănci ministeriale un răspuns asupra solidarizării foștilor miniștri cu actele de guvernare ale Mareșalului.

Intenția era calculată și avea de scop a arăta că toți foștii miniștri îl dezaproabă pe fostul lor prim-ministru și Conducător al Statului.

Mareșalul nu a văzut atunci rostul intervenției neobișnuite și violente a domnului Paraschivescu-Bălăceanu și s-a grăbit să-și dezavueze miniștrii.

La întrebarea pusă de domnul Paraschivescu-Bălăceanu n-am răspuns nici eu, întrucât voiam să-i văd tălcul, iar când am avut cuvântul ultim m-am declarat ca asociat al tuturor actelor de guvernare ale Mareșalului, întrebându-l formula: «Am lăsat avocații mei să spună și să argumenteze punctul meu de vedere, însă aceasta nu înseamnă că am gândit să mă îndepărtez de actele de guvernare ale domnului Mareșal. Acum, fiind cunoscut felul cum îmi apreciez răspunderile mele personale, mă așez lângă domnul Mareșal pentru ca alături de domnia sa să accept întregă răspundere».

La Jilava, pe timpul cât s-au judecat recursurile la Casație, Mareșalul a fost foarte liniștit. Avea parcă oarecare încredere în verdictul celui mai înalt for de împărțirea dreptății în țară.

Primise însă dinainte sentința cu seninătate, în mai multe rânduri expunând ideea următoare: «Istoria unui neam este un lanț ale cărui verigi reprezintă martiraje necesare pentru formarea acestui lanț. Primesc cu toată inima să constituie veriga pe care va fi scris: «Martirul Basarabiei», fiindcă numai prin jertfă și martiraj un neam merge spre împlinirea drepturilor și destinului său».

În ziua de 30 mai 1946 sentința noastră de condamnare la moarte, rostită de «Tribunalul Poporului», fusese întărită în drept și legalitate de a doua sentință succesivă a Curții de Casație.

Prima sentință era cea a Secției a II-a, și ultima cea a Înaltei Curți de Casație în Secțiuni Unite.

Nici una din sentințe nu ne-a surprins.

În ziua de 31 mai 1946 s-au alcătuit și semnat și ultimele formalități precursorale execuției: semnarea cererilor de grațiere.

Un preot, cel al închisorii, era veșnic prezent printre noi. Își făcea și bietul om datoria așa cum credea și cum era pus să și-o facă.

În dimineața zilei de 1 iunie, pe la ora 9 dimineața, pe când ne plimbam și discutam într-o mică curte din interiorul fortului, a venit ofițerul de serviciu și a întrebat pe Mareșal, Mihai Antonescu, [Gheorghe] Alexianu și Piki Vasiliu pe cine vor să vadă în timpul zilei, fiind zi de vizite.

La ora 12, Mareșalul a văzut astfel pe doamna Maria Antonescu, pe care n-o văzuse de la 23 august 1944. Doamna Antonescu fusese și domnia sa dusă în Rusia, în închisoare.

După-amiază, la ora 16, pe când eram în curte, am fost invitați în cameră, și Mareșalul a discutat cu trei persoane: un procuror general, decanul avocaților, Paraschivescu-Bălăceanu, și greșierul.

Am auzit următoarea conversație, fiind în sala alăturată celeia unde se afla Mareșalul, camere ce corespundeau printr-un larg culoar și nu erau cu porți sau cu uși între ele.

Procurorul i-a comunicat Mareșalului: — Domnule Mareșal, Majestatea Sa Regele m-a însărcinat să vă aduc la cunoștință că în interesul Țării și al Tronului a fost nevoit să vă respingă cererea de grațiere.

— Spuneți Majestății Sale Regele că-i mulțumesc. Să dea Dumnezeu să fie bine pentru Țară și Rege, însă mă îndoiesc.

Mareșalul a vorbit cu tonul energic dintotdeauna, fără ca în ființa lui să se fi observat cel mai mic semn de nervozitate.

Ca ultima dorință a cerut să nu fie legat la ochi și să nu fie legat de par.

Domnul Paraschivescu-Bălăceanu, fostul apărător din oficiu al Mareșalului, era însă foarte emoționat și fața sa avea culoarea pământului.

Am rămas cu Mareșalul și cu [Radu] Lecca în cameră.

În timpul acesta a sosit pentru a doua oară doamna Baranga, mama Mareșalului.

Mareșalul s-a dus de a vorbit cu Lița, care a fost foarte demnă, iar Mareșalul a lăsat-o cu ultima impresie de mândrie, aceea de a fi avut un astfel de fiu, pe care l-a dat total țării.

Pe la ora 17,20 a venit o nouă gardă, compusă din oameni cu aspect ciudat, îmbrăcați în uniformă de sergenți de stradă.

Mareșalul ne-a îmbrățișat pe mine și pe Lecca, încercându-ne să se simtă fericit că nouă ne-a fost salvată viața.

Apoi l-a grăbit pe Mihai Antonescu, și în mica capelă a închisorii a luat împărțășanie.

Câte patru înconjurați de gardă, Mareșalul, Mihai Antonescu, Alexianu și Piki Vasiliu, s-au îndreptat spre locul de execuție.

Ajunși acolo, Mareșalul a salutat asistența prin descoperire.

Era în sacou și pantaloni maron, cu [pălărie] de fetru de aceeași culoare, purtând o panglică tricolor la butonieră.

Generalul Vasiliu a fost singurul care a cerut să fie legat la ochi și de stâlp.

Când s-a terminat cu legarea generalului Vasiliu, Mareșalul a spus:

— «Domnilor, suntem gata».

În anul 1232, sub influența puternicului Papă Grigore IX, marele justițiar Hubert de Burgh este arestat prin intermediul regelui Angliei fiindcă se opunea influenței religioase papale. Nu s-a găsit în întreaga Anglie nici un mecanic care să-i pecetluască menotele.

Companionul, care era amenințat cu tortura dacă refuză să execute ordinul Regelui a răspuns: «Mai bine să mor de orice moarte, decât să pun în fiare pe omul care a apărut Anglia contra străinului».

A urmat comanda focului de salvă. Toți patru s-au rostogolit la pământ.

Supraviețuind gloanțelor ce-i pătrunseseră trupul, Mareșalul a mai avut puterea și voința să se mai ridice încă odată, pictat de sânge, cu capul sus, așa cum l-a purtat toată viața, pentru a spune plutonului de execuție:

— «Nu sunt mort. Mai trageți!»

Ediție de

Alexandru V. Diță

De pe plaiuri transilvane călătorind în Africa

Într-o vreme când Europa era supusă marilor curente revoluționare de eliberare și emancipare politică, se observă o remarcabilă curbă ascendentă a călătoriilor, fapt relevat și pe teritoriul țărilor române de o parte și de alta a Carpaților. Exceptând chiar pe reprezentanții de elită ai culturii noastre, cum ar fi stolnicul Constantin Cantacuzino, spătarul Nicolae Milescu, Dimitrie Cantemir sau mai târziu Dinicu Golescu, se cunoaște un număr apreciabil de călători ridicați din lumea claselor de mijloc, care au marcat prin informațiile și materialele culese, acest aspect al vieții și istoriei intrat în patrimoniul existenței noastre.

În cele ce urmează, referindu-ne la perioada cuprinsă între și după mijlocul secolului trecut, îl vom aduce în lumina actualității pe farmacistul transilvănean Karl Franz Binder, contemporan întru drumeție cu unele personalități culturale ale vremii sale ca de exemplu Ion Codru-Drăgășanu, Nicolae Filimon, Alexandru Pelimon, Johan Martin Hönigberger, Dimitrie Bolintineanu ș.a.

Născut în 1829 ca fiu al unui farmacist din Sebeș, Binder își însușește profesia tatălui său pe care o și exercită la început în Brașov, de unde, sub impulsul spiritului de aventură va trece curând în Țara Românească, iar după un scurt timp petrecut la Ploiești, se va îndrepta, deși lipsit de mijloacele materiale necesare și fără nici un scop bine definit, către Constantinopol, unde îl aflăm între septembrie și decembrie 1849. De aici pornește spre Bagdad unde spera să-și întâlnească fratele vitreg Samuel Mauksch care plecase însă spre Indiile răsăritene.

Călătoriile lui K.F. Binder se pot grupa în trei etape. Prima între decembrie 1849 și iunie 1850, când vizitează Rodosul, Ciprul, Palestina unde Ierusalimul îi atrage în mod deosebit atenția, apoi Beirutul, Alep și Bagdadul la care ajunge după destule peripeții, plutind pe Eufrat și apoi revine la Alep. Se evidențiază chiar de la început caracterul său temerar și adaptabilitatea față de grelele situații în care s-a aflat datorită faptului că nu cunoștea nici o limbă orientală și în plus fiind de cele mai multe ori lipsit de mijloacele de existență și transport, ceea ce l-a obligat după cum recunoștea cu toată sinceritatea, să îndeplinească diverse meserii, să ceară și să accepte diferite subvenții.

Binder a menționat în relatările sale numele multor localități pe unde a trecut, subliniind stările de fapt ce i s-au părut mai deosebite. Astfel,

petrecând o noapte la un trib beduin li s-a oprit pașaportul lui și tovarășului său de drum (se dăduseră drept emigranți unguri) și au fost ospătați cu lapte, cafea și un fel de mămăligă. A doua zi, după restituirea tuturor obiectelor luate în ajun, șefa de trib dojenindu-i pentru greșeala de a-și fi părăsit cu ușurință țara natală, îi dă ficcărui în dar puțină brânză și câte două monede austriece de argint.

A doua perioadă (1850-1852) a călătoriilor începe odată cu intrarea

Binder în calitate de viceconsul la Khartum

în Egipt prin Alexandria, unde debarcă la 27 iunie 1850, sperând să găsească un post de farmacist, dar nereușind, se îndreaptă, după o ședere în carantină, către Cairo, și deși trece un nou examen profesional obținând o diplomă franceză, nu izbuteste să ocupe un loc în specialitate, astfel încât, până în martie 1852, lucrează în diverse domenii, vizitând în acest interval Luxorul, Karnakul, marile piramide și insula Philae, ce se află mai sus de prima cataractă de la Assuan. A călătorit de nenumărate ori pe apele Nilului Alb și Albastru, atât în calitate de salariat cât și pentru propriile sale interese, străbătând în condiții dramatice deșertul nubian până la Khartum de unde, ca și din restul Sudanului, va cumpăra fildeș și cauciuc pentru negoțul ce-l va desfășura. Tot în acest răstimp a mai fost uncori interpretul unor expediții de misionari, iar la sfârșitul anului 1852, locțiitor de administrator consular la Khartum, funcție menționată și pe o fotografie a lui.

A treia și ultima perioadă a deplasărilor sale se situează între 1853 și 1862, an în care Karl Franz se întoarce în Transilvania. Aceasta reprezintă partea cea mai bogată și

spectaculoasă a drumeției și activităților sale.

Nu-i putem atribui darul unui povestitor deosebit și nici meritele unui cercetător sau explorator înnașcut dar, din relativ puținele însemnări rămase de la el, se desprinde o anumită atmosferă specifică locurilor străbătute, nuanțată de factorii mediului geografic, social și al culturii materiale.

Din 1853 situația lui financiară - adesea precară până atunci - începe a se redresa datorită speculațiilor comerciale.

Anul 1860 a marcat începutul celei mai agitate perioade de timp petrecute prin ținuturile continentului african, fiind obligat din cauza decesului prietenului său Alphonse de Malzac care-i lăsase în grijă pe fiica sa și întreg avutul, să renunțe la proiectul întoarcerii în Europa spre a-și revedea prietenul. Mai mult de o lună de zile i-a fost necesar pentru străbătarea distanței de la Khartum până în satul Ronga, unde se afla proprietatea lui Malzac, pe care eroul nostru, de altfel, a și achiziționat-o oficial cu 50.000 de piaștri egipteni.

Călătoria a început pe la 15 noiembrie, s-a efectuat cu trei corăbii pe Nilul Alb și a fost plină de peripeții, prilejuindu-i însă o mai profundă cunoaștere a regiunii colecționarea de plante și obiecte, precum și obținerea unor interesante informații legate de obiceiurile și viața băștinașilor. Binder a ținut un jurnal aproape zilnic, al etapelor parcurse, menționând cele văzute, numele triburilor (Niam-Niam, Bari, Agar, Kitch, Nuer etc.) și unele aspecte privind flora și fauna ținuturilor parcurse. După ce în ultima parte vasele trebuie să fie trase cu frânghiile printr-o mlaștină adâncă, la 9 decembrie expediția ajunge la Gabah-el-Sciambi unde așezându-și o tabără, Binder îi primește pe șeicii triburilor învecinate și pe alți băștinași iar peste o săptămână pornește, cu o parte din suita sa, călare pe un catâr, spre satul Ronga, punctul terminus al călătoriei, unde era stabilimentul comercial al defunctului Malzac, la care sosește după traversarea altei zone mlaștinoase la 22 decembrie.

Timp de peste trei luni de zile, Binder a stabilit relații foarte prietenești cu triburile vecine, organizând chiar o mare petrecere unde aborigenii au dansat în sunetul tobelor câteva zile în șir, dar

concomitent, nu-și neglijează afacerile, mai ales acelea cu fildeș, pe care-l transportă cu localnicii, dar cu destulă întârziere, deoarece aceștia nu plecau la drum înainte de a fi lună plină. Odată fildeșul trimis spre Khartum, Binder, care-l însoțise până la fluviu, revine la Ronga, spre a-și lichida restul de mărfuri și a încheia socotelile cu soldații rămași acolo. Deși în aprilie 1861 se îmbolnăvește de febră tropicală, după un scurt timp, eroul nostru întreprinde o călătorie cam de o lună jumătate la Gjur, ceea ce îi dă ocazia întâlnirii cu mai multe triburi necunoscute până atunci europenilor și după aproximativa sa apreciere, ar fi trecut chiar Ecuatorul. Revenind la Ronga, se îndreaptă spre Nil, străbătând timp de 12 zile iarăși mlaștina, după care plutind pe fluviu ajunge la Khartum la sfârșitul lui iunie. Îmbolnăvindu-se foarte grav, este imobilizat la pat și îl trimite pe credinciosul său servitor nubian Drus Abdalah, care ulterior îl va însoți și în Europa, cu cele 120 de chintale de fildeș la Cairo, dându-i și o scrisoare pentru fratele său, Eduard, de la Viena. De-abia după opt luni reușește și Binder să ajungă la Cairo și să-și întâlnească fratele, pomind la mijlocul lunii mai spre Alexandria, de unde îmbarcându-se pe un vapor al companiei Lloyd, sosește la Trieste, continuându-și apoi drumul spre Viena, orașul în care era așteptat de prieteni, iar ulterior este primit în audiență de împăratul Franz Josef, care-l și decorează. De la Viena se duce la Sebeș, apoi la Mediaș, unde la Societatea de studii și cercetări expune rezultatele peregrinărilor sale, prezentându-și și colecția etnografică pe care o donează secției de Științe naturale din Sibiu.

Pentru a-și lichida proprietățile din Africa, se întoarce la Khartum, iar în 1864 revine definitiv, stabilindu-se la Sebeș, se căsătorește și își clădește în piața orașului o frumoasă casă pe fațada căreia se mai văd și astăzi trei basoreliefuli reprezentând: 1. Cairo, Piramidele și Sfinxul; 2. Ruinele templului zeiței Isis din insula Philae de lângă Assuan; 3. O caravană în deșertul Nubiei, unde figurează însuși Binder călare. În balconul casei mai există încă statuia unei femei în mărime naturală, reprezentând-o pe zeița Hara, a cărei mână dreaptă este ruptă, iar în stânga ține o rodie.

(continuarea în nr. următor)

Ionel Hozoc

Anii necunoscuți ai lui Iisus (IX)

(urmare din numărul trecut)

Nu există date istorice care să ateste că Iisus ar fi călătorit în India iar așa zisul manuscris tibetan pe care Nicolas Notocich pretindea să-l fi cunoscut la mănăstirea Himis din Ladakh, s-a dovedit a fi o contrafacere. Un profesor englez, Archibald Douglas, a făcut în 1896 o călătorie la mănăstirea din Ladakh, special pentru a verifica descoperirea lui Notovich și a interpellat pe starețul acelei mănăstiri, care i-ar fi înlesnit ziaristului rus accesul la manuscris. Starețul a negat însă existența manuscrisului. (Pentru amănunte, a se consulta cartea lui Douglas Groothuis, la care am mai făcut referință).

De la sfârșitul secolului al XIX-lea și până azi a existat o dorință de a apropia și chiar a împăca budhismul cu creștinismul și toate scrierile în care se pretinde că Iisus ar fi călătorit în India sunt roadele acestei dorințe - afirma Douglas Groothuis - și nu putem fi decât de acord. Însă cele două religii sunt incompatibile: Iisus a proclamat învierca de obște ca rezolvare a contradicțiilor istoriei omului, nu reîncarnarea și a învățat pe discipoli să se adreseze unui Dumnezeu personal, un Dumnezeu patern, nu unui principiu impersonal, precum budhiștii.

Dar sunt câteva acțiuni și cuvinte ale lui Iisus, amintite în Evanghelii, care ne pun în alertă și atestă că Mântuitorul cunoștea bine doctrina budhistă și că în esență a respins-o.

Astfel, la Matei și la Marcu întâlnim controversata istorie a

smochinului neroditor. S-o reamintim. Era la începutul lui aprilie, când, într-o dimineață, Iisus, însoțit de ucenici, plecase din Betania și se îndrepta spre Ierusalim. Pe drum a flămânzit și văzând un smochin, s-a apropiat de el să-i culegă fructele dar nu a găsit decât frunze și, nemulțumit, l-a blestemat să nu mai dea roade în veac. Marcu precizează că nu era vremea fructelor, Matei este cel care ne spune că pe dată smochinul s-a uscat spre uimirea ucenicilor. Ambii evangheliști găsesc că minunea demonstrează puterea credinței. "Adevărat vă spun, le spune Iisus ucenicilor, că dacă veți avea credință și nu vă veți îndoii, veți face nu numai ce s-a făcut smochinului acestuia, ci chiar dacă ați zice muntelui acestuia «Ridică-te de aici și aruncă-te în mare!», se va face" (Matei 21.21).

La prima vedere și pentru bunul simț comun această minune a lui Iisus nu pare prea demonstrativă ci contrară doctrinei și firii sale. Mânia lui se descarcă pe un copac nevinovat care nu-i putea satisface dorința la începutul lui aprilie, când nu era vremea roadelor. Răzbunarea lui Cristos pare absurdă. Bibliștul polonez Zenon Kosidowski crede că atât Matei cât și Marcu au introdus în evangheliile lor, fără discernământ, o povestire populară din multe câte vor fi circulat oral la vremea aceea și care arătau într-o manieră primitivă puterea miraculoasă a lui Iisus.

Părinții bisericii au resimțit și ei ca fiind nesatisfăcătoare explicațiile celor doi evangheliști și au încercat la

rândul lor diverse explicații și interpretări.

Cităm din Sinaxarele Triodului - operă a lui Nichifor Calist Xantopol (anii 1265-1341).

"Sinagoga iudeilor este un smochin, în care Mântuitorul n-a găsit rod potrivit, ci numai umbra Legii, de aceea a luat Legea de la ei și i-a făcut cu totul netrebnici."

Dar dacă cineva ar întreba: "Pentru ce oare un pom neînsuflețit s-a uscat prin blestem dacă n-a greșit cu nimic?"

"Unul ca acesta să afle că iudeii care-l vedeau pe Hristos că făcea tuturor totdeauna bine și n-a făcut nimănui nici cel mai mic rău, socoteau că are numai puterea de a face bine și nicidecum puterea de a face rău. Dar Stăpânul, fiind iubitor de oameni, n-a vrut să arate asupra oamenilor că poate face rău."

"Ca să convingă deci poporul cel nerecunoscător că are putere îndestulătoare și spre a pedepsi, ca un bun nu vrea să-și arate puterea. Sa de a pedepsi cu omul, ci cu ceva care are o fire neînsuflețită și nesimțitoare."

Iată o interpretare care nu eludează latura demonstrativă a minunii și o așează sub zodia moralei, dar fără a reuși întru totul. Iisus putea să-și arate puterea asupra materiei total neînsuflețite, să mute, adică, muntele și să-l arunce-n mare. De ce s-a înverșunat totuși, asupra smochinului?

Pentru a răspunde acestei întrebări, părintele Nichifor Calist

Xantopol citează pe Sf. Isidor Pelusiotul, călugăr cu viața îmbunătățită, trăitor prin secolul IV, ucenic indirect al Sf. Ioan Gură de Aur.

"Mai este însă și o pricină tainică a uscării smochinului, ajunsă până la noi din bătrâni înțelepți, după cum zice Isidor Pelusiotul. Pomul călcării poruncii a fost smochinul. Din frunzele lui și-au făcut acoperământul strămoșii noștri călcători de poruncă. Din pricină că n-a fost blestemat atunci, a fost blestemat acum de Hristos, ca un iubitor de oameni, ca să nu mai facă rod, care este pricina păcatului. Iar că păcatul se aseamănă cu smochina este lucru destul de limpede: are dulceața plăcerii, lipiciunea păcatului, iar în urmă usturimea și iuțimea conștiinței".

Interpretare interesantă prin care îl vedem pe Iisus ca pe un executor tardiv al unei voințe divine rămasă suspendată încă de la începutul creației.

În fine, o a treia interpretare simbolică a părintelui Nichifor Xantopol.

"Fiecare suflet lipsit de orice roadă duhovnicească este un smochin. Dacă Domnul nu găsește în el odihnă, a doua zi, adică după viața aceasta de acum, îl usucă prin blestem și-l trimite în focul veșnic. Smochinul uscat din Sfânta Evanghelie este ca un stâlp cu totul uscat, care îngrozește pe cei care nu fac rod potrivit de virtute."

(va urma)

Constantin Radu-Maria

Rugăciune

alcătuită de Părinții Mănăstirii Hilandar din Sfântul Munte Athos pentru a fi rostită de către credincioșii ortodocși în aceste zile de grea încercare pentru poporul sârb

Doamne, Dumnezeul puterilor, Dumnezeul mântuirii noastre, Doamne Căla ce faci minuni, caută cu milostivire ca un iubitor de oameni spre noi, slugile Tale cele smerite, auzi-ne și ne miluiește.

Iată că vrăjmașii s-au unit împotriva noastră să piardă și să strice sfintele noastre lăcașuri, iar Tu care știi toate, știi că pe nedrept s-au ridicat asupra noastră, iar noi nu putem sta împotriva mulțimii lor, dacă Tu nu ne vei ajuta.

Noi păcătoșii și nevrednicii, pocăindu-ne, cu lacrimi ne rugăm Tie: ajută-ne Dumnezeule, Mântuitorul nostru și izbăvește-ne pentru slava numelui Tău, să nu spună vrăjmașii noștri "părăsindu-i-a Dumnezeu și nu are cine să-i izbăvească și să-i mântuiască", ci să afle toate neamurile că Tu ești Dumnezeul nostru, iar noi suntem fiii Tăi, pururea apărați de puterea Ta.

Arată-mi mila Ta, Doamne, asupra noastră ca să se plinească și cu noi cuvintele pe care le-a grăit Moise către Israel: "nu vă temeți, stați și veți vedea mântuirea Domnului, că Domnul se va lupta pentru voi!" (Ieșirea 14:13,14)

Dă-ne semn bun, ca să vadă toți cei ce ne urăsc pe noi și credința noastră ortodoxă, și să se rușineze, și să se smerască.

Doamne, Dumnezeule, Mântuitorul nostru, Puterea noastră, Nădejdea noastră și Apărătorul nostru, nu pomeni fărădelegea și nedreptatea poporului Tău, nu Te întorcede de la noi întru mânia Ta, ci ne învrednicește

de mila Ta și cercetează pe slugile Tale cele smerite.

Vino în ajutorul nostru și risipește sfaturile viclene ale celor ce cugetă cele rele asupra poporului ortodox, judecă pe cei ce ne pizmănesc și supune pe cei ce năvălesc asupra noastră. Îndrăzneala lor cea nerușinată întoarce-o în groază și în fugă, iartă păcatele celor pe care i-ai ales să-și pună viețile lor în luptă pentru credința noastră, pentru libertatea poporului ortodox sârb; și în ziua Dreptei Tale Judecări, dăruiește-le cununile cele nevestețite ale slăvei, că Tu ești Apărătorul, Biruința și Mântuirea tuturor celor ce nădăjduiesc către Tine și Te slăvesc pe Tine, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

"Ce te fălești întru răutate, puternice? Fărădelege toată ziua, nedreptate a vorbit limba ta; ca un brici ascuțit a făcut viclesug.

Iubit-ai răutatea mai mult decât bunătața, nedreptatea mai mult decât a grăi dreptatea.

Iubit-ai toate cuvintele pierzării, limbă vicleană!"

(Psalm 51, 1-3)

* Această rugăciune a fost primită de ASCOR (Asociația Studenților Creștini Ortodocși din România) împreună cu rugămintea Preafericitului Păvie, patriarhul Serbiei, și a tinerilor ortodocși sârbi din Asociația "Sf. Sava" de a-l pomeni în rugăciunile noastre.

Banca Română pentru Dezvoltare S.A.

76 de ani de experiență în domeniul
financiar bancar

**Diploma pentru
Promovarea
Întreprinderilor
Mici și Mijlocii la
Nivel Național**

Premiu acordat la ediția
a 6-a a Topului Național
al Firmelor Private

Oferim Clienților noștri:

PERSOANE FIZICE:

- credite în lei pentru construirea de locuințe și case de vacanță, pentru modernizare, extindere sau terminarea caselor de vacanță,
- pentru cumpărare de locuințe, terenuri, autoturisme și pentru nevoi gospodărești
- evaluări de locuințe, terenuri și mijloace de transport
- transferuri în țară și străinătate pe bază de ordine de plată

PERSOANE JURIDICE:

- operațiuni valutare - derulare de operațiuni import-export, încasări și plăți în numerar
- credite în lei și valută pentru investiții
- finanțări din linii externe BIRD, BERD, Deutsche Bank și Züricher KantonalBank
- evaluări patrimoniale și de active
- planuri de afaceri analize finanțare
- finanțarea proiectelor economice
- studii de fezabilitate în vederea privatizării sau asocierii
- garanții bancare în lei și valută, emiteri scrisori de bonitate
- factoring
- forfetare

SEDIUL CENTRAL

Str. Doamnei nr. 4, București - 70016 tel: 313.32.00: fax: 313.73.84, telex: 11238
SWIFT Code - BRDEROBU

Târgul de carte - Bookarest, iunie 1999

Recevim pentru zero TVA spre știința guvernărilor de ieri și de azi

Poate o să vi se pară paradoxal faptul că scriind despre actuala desfășurare a celei mai importante manifestări naționale a cărții, nu pot să nu declar că mă simt "bombardat" de imaginile pe care televiziunile le aduc în casele noastre cu evenimentele de la Brașov, Iași sau Galați: imagini care, în explozia lor alcătuită, dau samă despre situația reală în care ne aflăm, noi românii, după nouă ani de libertate. Ei bine, această "situație reală" nu-i deloc veselă. De pildă, ca să fim liniștiți, niște miniștri ferchezuiți ne tot anunță la ore de maximă audiență că în marile întreprinderi nu s-a întâmplat nimic în acești nouă ani, iar Banca Națională dimpotrivă, că s-au adunat, claie peste grămadă, datorii peste datorii, dobânzi la datorii și dobânzi la dobânzi pe fondul nepriceperii (sau nepăsării!) unor administratori (manageri), care n-au făcut ceea ce ar fi trebuit să facă. Bun, ar zice un observator, dar întreprinderile sunt proprietatea statului, deci F.P.S.-ul - stat în stat - trebuia să facă cutare și cutare... Dar guvernele post-decembriște ce au făcut altceva - în lipsa privatizării - decât să ne îndoape cu promisiuni nutrinde speranțele zecilor de mii de oameni pe care, acum, îi aruncă foamea în stradă cu atâta brutalitate? Asta nu face parte din "situația reală" a ceea ce numim realitatea românească?

Am purces la această mică introducere pentru că, socotesc eu, situația reală e miezul chestiunii și în ceea ce privește soarta cărții. Actualul târg de carte a fost, dacă vreți, un seismograf pentru situația editurilor, librarilor, tipografilor în acest moment. Să nu se înțeleagă cumva că nu sunt de apreciat eforturile organizatorilor. Mă grăbesc să-i menționez: Fundația "Artexpo" și Societatea Română de Radiodifuziune sprijinite de Ministerul Culturii, ARTCUB și Asociația Scriitorilor Profesioniști

din România. Instituții, care va să zică, serioase, ridicând și impunând pretenții la fel de serioase. Pe de-o parte, pretenții față de orgoliul celor aproape 200 de edituri participante, pe de alta, pentru motivul că, în acest an, invitata de onoare a fost "sora" noastră mai mare, nimeni alta decât Franța, care a fost reprezentată de compania France Edition, căreia i s-a acordat un spațiu de 180 de metri pătrați unde au "încăput" 1800 de cărți (aproape 3 tone!). În acest spațiu au fost prezente și Agence de la Francophonie, în calitate de recunoscută de organizator al celui de-al doilea Salon al Cărții Francofone.

Dacă tot suntem la acest capitol, să menționez că spațiul expozițional înseamnă 2000 m.p. puși la dispoziție de Teatrul Național și 350 m.p. de Sala Dalles. De asemenea, a fost "folosit" și spațiul "Lăptăriei Enache" - un generos cadru pentru recitaluri poetice, discuții cu cărțile pe față (masă), controverse mai mult sau mai puțin "filosoficești". Subiecte? De pildă, faptul că marele coeficient din PIB alocat culturii este de sub 1%. Că "asistăm" la o cădere a producției de carte cu 70%. Că "asistăm" la o scădere a vânzărilor cu 40%. Că "beneficiem", noi, cititorii, de o distribuție a cărții păguboasă (era să scriu dezastruoasă). Că nu ne putem permite să avem - cum glăsuiesc recomandările europene - o librărie la 1000 de locuitori. Că doar 26% dintre români își mai permit să citească o carte.

Chiar așa - dacă tot susținem sus și tare că marele beneficiar al muncii editoriale și tipografilor este cititorul - ce se întâmplă cu sârmanul cititor? Păi, sârmanul cititor vine la târg, se uită, răsfoiește, își umple brațul cu pliante și pleacă îngândurat. Și împovărat. Chiar de situația reală de care am pomenit. (Vedeți

care-i "legătura"?). Aș zice, o legătură cum nu se poate mai dramatică pe care guvernării noastre post-decembriști ori n-o pricep, ori nu vor să o priceapă. Dacă statistica este reală, atunci să ne mulțumim cu procentul de 1% care desemnează participarea aleșilor poporului la cele șase ediții de până acum ale Târgului de carte. Să le mai spunem că nu avem o Casă a cărții (cum există prin țările pe care le tot vizitează domniile lor). Că se impune grabnic modificarea Legii sponsorizării. Că, în sfârșit, dar nu în ultimul rând, cartea și revistele de cultură au nevoie de TVA zero (Vezi Anglia sau Polonia). Nu sunt acestea chestiuni care se pot discuta temeinic și așezat, chiar cu patimă, de pildă, la "Lăptăria Enache"?

Sarea și piperul acestui târg ar fi trebuit să fie Baricada Cărții. Anunțată cu fast și alai cărturăresc, manifestarea, din păcate, a beneficiat de prea puțini participanți. Moderatorul Viorel Popescu s-a străduit și a reușit, pe treptele Teatrului Național, ajutat de actorii Teatrului "Masca", să descrețească frunțile și să tragă un semnal de alarmă: TVA zero pentru carte. Bucureștenii nu s-au prea s-au înghesuit (oare de ce?). Păcat. Păcat pentru că, alături de participanții "în direct" ai emisiunii Canalului "România actualități", ar fi putut, ei înșiși, să contribuie la multiplicarea rigurosului și binevenitului semnal de alarmă. Dacă, spre exemplu, actorii Teatrului "Masca" și-au făcut "numărul", în schimb, politicienii (Ion Iliescu, Nicolae Cerveni, Cristian Dumitrescu) nu s-au bucurat de "aplauze". Argumente, fără iz electoral, au produs Eugen Simion (președintele Academiei Române), Ion Cristoiu, Mihai Milca, Mircea Suciu, Ilieș Câmpeanu și George Pruteanu - în calitate de ziarist-pamfletar. Îndelung aplaudată a fost zicerea domniei sale: "Un guvern care nu sprijină cartea este un guvern de tâmpiți". O altă replică a la Ion Cristoiu: "Cei de la Putere ar trebui să-și publice cărțile pe banii lor". Subscriem fără ezitări.

Ce-ar mai fi de spus? Că în ciuda eforturilor organizatorilor de-a face cât mai atractiv, totuși nu se poate spune că s-a reușit pe de-a-ntregul acest lucru. Atmosfera "de

saună" (nu au fost bani pentru funcționarea unor instalații de aer condiționat!) l-a făcut pe Nicolae Manolescu să declare: "E cald, îngrozitor de cald. Nu știu cum de iese atâta căldură din cărțile astea. Sau de la oameni? Ar fi bine" (Am reprodus după gazeta "Bookarest" - Nr. 2, joi, 3 iunie).

Maestrul Mircea Sântimbreanu, un olimpiu care a văzut tot, peste capetele nădușite ale "târgoveților", la lansarea volumului Tezaur (ed. "Casa Radio") n-a făcut decât să răscolească amintiri invocând emisiunile-radio de altădată (oho, ce vremuri!) când rămăneai "mut" ascultându-i pe Iorga sau Cincinat Pavelescu. Ion Cristoiu - editorialistul, după ce și-a botezat editura "Ion Cristoiu", în prezența lui Gelu Voican Voiculescu, a lansat cartea lui Viorel Domenico, "Ceașescu la Târgoviște - 22-25 decembrie 1989". În replică, Gabriel Liiceanu a adus la târg, printre multe alte cărți, și pe incomodul Edward Behr cu a sa producție "Sărut mâna pe care n-o poți mușca" (apărută la Editura Humanitas). Au produs o mare agitație Nicolae Manolescu, Mircea Martin și Alex Șefănescu când l-au prezentat pe Augustin Buzura cu al său (atât de așteptat!) roman "Recevim pentru nebuni și bestii". Editura "Scripta" a produs (beneficiind de o audiență respectabilă) "Metodă rapidă pentru învățarea verbelor franceze" de prof. Ion Rusu și "Au bord du temps" - Sonete de Paul Miclău, în prezentare acad. Dan Grigorescu. La "Sala Dalles", o clasică expoziție de fotografii a lui Carl Henning Klaus intitulată "Une certaine vision de la France". Tot aici a avut loc un eveniment (oare de ce ignorat de cameramani și presari grăbiți?) produs de Regia Autonomă "Monitorul Oficial". Aceasta a primit certificatul ISO 9001 din partea Societății Române pentru Asigurarea Calității, Regia fiind prima editură și tipografie românească aliniată la acest standard internațional. Autonom "Monitorul Oficial" cu cei peste 350 de specialiști ai săi are toate șansele să rămână în top-urile competițiilor internaționale.

Viorel Sâmpetrea

Lumea culturală

Eclipsa pe teritoriul României

"Ora astrală a României - 11 august 1999"

Ultima eclipsă totală de soare a acestui secol se va produce la 11 august 1999 și va fi vizibilă din Europa, continentul cel mai dens populat, cu zone ușor accesibile. În România, pregătirile în vederea acestui "spectacol" au început cu mult timp înainte și preocupările devin tot mai intense odată cu apropierea fenomenului, mai ales că următoarea eclipsă totală de Soare va fi vizibilă în România abia peste 82 de ani (3 septembrie 2081, în sudul extrem al țării), iar o alta peste 136 de ani (7 octombrie 2135).

Cu 38 de ani în urmă, la 15 februarie 1961, a mai avut loc în România o eclipsă totală de Soare a cărei bandă de totalitate a străbătut sud-estul țării pe direcția Zimnicea-Constanța, acoperind și Bucureștiul. Din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile (cer noros) nu s-au putut face observații de la sol, ci doar din avion.

Traseul umbrei pe Terra al actualui fenomen astronomic, începe în nordul Oceanului Atlantic, la aproximativ 700 km est de New York și 300 km sud de Noua Scoție, la răsăritul Soarelui (durata totalității - 47 secunde și lățimea benzii - 49 km.), după care banda de totalitate întâlnește uscatul în sud-vestul Angliei (Cornwall și orașul Plymouth). Traversând Canalul Mânecii, eclipsa își face intrarea pe continent, dar Parisul rămâne la 30 km în sudul fâșiei. După ce străbate nordul Franței, sudul Belgiei, al Luxemburgului și al Germaniei banda totalității traversează zona centrală a Austriei și Ungariei, ocolind capitalele acestora.

Umbra Lunii intră apoi în România, țara noastră aflându-se chiar în zona în care eclipsa totală atinge durata maximă (2 minute și 23 secunde); în Europa, România se bucură de privilegiul de a avea capitala exact pe linia centralității. Fâșia de umbră a Lunii trece apoi în nord-estul Bulgariei și traversează Marea Neagră, revenind pe uscat pentru a tăia în diagonală Turcia, la 150 km nord de Ankara. Durata fazei de totalitate se micșorează și banda totalității se îngustează continuu pe măsură ce străbate nord-vestul Siriei, Irakul, Iranul, partea de sud a Pakistanului și India centrală. Traectoria umbrei Lunii părăsește Pământul în Golful Bengal, la apusul Soarelui.

România este singura țară din zonă care are două observatoare astronomice profesionale în banda de totalitate, la București și Timișoara, acestea aparținând Institutului Astronomic al Academiei Române.

În Europa, probabilitatea cea mai mare de a avea o vreme favorabilă pentru următoarea eclipsă totală de Soare o are tot România. Totodată, în țara noastră se găsesc toate formele de relief: munți, dealuri și câmpii, cu largi orizonturi deschise, și Marea Neagră propice pentru observarea fenomenului. Litoralul Mării Negre are în luna august o "vreme la fel de stabilă ca și coasta Californiană a Pacificului" (J. Pasacoff, astronom american) luna august este fiind o lună de vară cu o vreme în general senină și stabilă

pe toate lungimea și lățimea benzii de eclipsă ce străbate România.

Există multe stații meteorologice situate în banda de totalitate, organizate într-o rețea eficientă, ce pot oferi toți parametrii meteo în vederea elaborării unei prognoze pentru 11 august 1999 și pot, în același timp, servi drept locuri adecvate

Fotografie a soarelui luată cu raze X de pe o navă-laborator spațial

pentru instalarea unui câmp de observare a eclipsei. Un studiu preliminar făcut pentru stațiile meteo Timișoara (Câmpia de Vest), București (câmpia Bărăganului) și Mangalia (litoralul Mării Negre) a condus la datele din tabela de mai jos în care se dau: gradul de acoperire cu nori (în zecimi) evaluat ca medie lunară pentru luna august și probabilitatea ca în ziua de 11 august să fie timp frumos.

Stația	Gradul de acoperire cu nori	Probabilitatea de timp frumos pentru 11 august
Timișoara	3.7	67%
București	3.6	60%
Mangalia	2.5	83%

România - centru de interes mondial

Eclipsa totală de soare din 11 august 1999 - "Eclipsa secolului", va fi un eveniment astronomic de excepție în Europa, dat fiind faptul că este singurul fenomen de acest gen ce va putea fi văzut de pe continentul nostru în următoarele trei decenii.

Având în vedere importanța deosebită a acestui fenomen astronomic și situația unică în care se află România, Institutul Astronomic al Academiei Române a organizat în perioada 1-5 iunie 1996, pentru prima dată în istoria observării eclipselor totale de Soare, o reuniune internațională dedicată acestui fenomen. Ea a fost organizată cu sponsorizarea Departamentului de Știință și Mediu al NATO care a declarat România locul cel mai favorabil pentru observarea eclipsei. Tot în vederea pregătirilor pentru

observarea eclipsei totale de Soare a fost înființată Asociația Internațională "Eclipsa '99" sub președinția doamnei dr. Magda Skravinski, directorul Observatorului Astronomic al Academiei Române.

Importanța evenimentului ca fenomen astronomic atât pentru cercetare cât și pentru alte domenii de activitate

(Sud) vor funcționa puncte școlare dotate cu telescoape mici și alte instrumente de observație, xerox și calculatoare.

Umbra Lunii va străbate România de la vest spre sud-est cu o viteză de 680 m/s, determinând o bandă a totalității cu o lățime de aproximativ 112 Km. În apropierea localității Râmnicu Vâlcea (la Ocnele Mari-Ocnița) se va observa maximul eclipsei (la 11 h 04 m TU* - adică 14 h 04 m, timp local de vară) unde va fi:

- durata maximă a fazei de totalitate de 2 minute și 23 secunde

- înălțimea maximă a Soarelui deasupra orizontului va fi de 59°.

În cele 2 minute și 22 de secunde ale totalității de la București, în condiții de cer senin, se vor putea admira două planete în apropierea coroanei solare (Venus și Mercur) și câteva stele strălucitoare: Soriuș, Capella, Arcturus, Aldebaran, Betegeuse.

În România banda totalității traversează zone cu relief variat foarte atractive din punct de vedere turistic. După câmpia Banatului, în vestul țării, umbra Lunii va acoperi o parte din Carpații Meridionali (munții Poiana Ruscă, Parâng, Retezat, Lotruului) cu vârfuri ce ating 2500 m, cu vegetație impresionantă și faună interesantă cu lacuri glaciare (rezervația naturală din Retezat) și râuri repezi. Urmează să intre în întuneric dealurile subcarpatice ale Olteniei și Munteniei, cu așezări pitorești și mănăstiri ce păstrează comori de artă medievală. În zonă se află, de asemenea, sanctuarul de la grădiștea Muncelului - care a servit drept observator astronomic și calendar preoților daci acum peste 2000 ani.

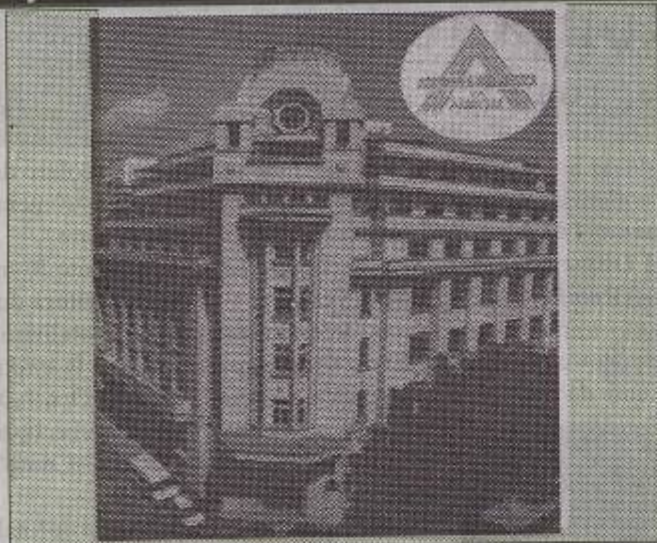
Apoi umbra se va întinde peste o parte din câmpia Bărăganului; trecând peste Dunăre, ea va înainta spre litoralul Mării Negre pentru a se scâlta în undele mării, după lungul drum prin Europa...

La București eclipsa va începe la ora 9 h 41 m 25 s TU* atinge maximul la 11 h 07 m TU* și se sfârșește la 12 h 28 m 44 s TU*; 3 ore pentru a afla timpul local de vară, în București eclipsa ca începe deci la 12 h 41 m 25 s, va atinge maximul la 14 h 07 m și se va sfârși la 15 h 28 m 44 s, - ora de vară locală.

Deoarece maximul eclipsei totale de Soare din 11 august 1999 este situat în România, interesul pentru țara noastră al astronomilor profesioniști, cercetătorilor și al oamenilor de știință ce activează în domeniul astronomiei, dar și la altor discipline de frontieră, este enorm. Ei și-au rezervat din timp locurile de cazare și și-au stabilit punctele de observare. Datorită acestei situații orașul Mangalia, unde probabilitatea de cer senin este de 83 la sută, va fi în august 1999 un "oraș japonez", iar peste o sută de astronauți din întreaga lume vor "ateriza" pe pământ românesc pentru a fi martori direcți a celui mai spectaculos fenomen cu care se încheie secolul XX și mileniul II.

*TU = timp universal, adică ora meridianului Greenwich.

R. C. Mihail

DATE FINANCIARE LA 31 DECEMBRIE 1998

- ◆ Capital social: 29,2 miliarde lei
- ◆ Rezerve de capital: 233 miliarde lei
- ◆ Cifra de afaceri: 1.045 miliarde lei
- ◆ Despăgubiri plătite: 635 miliarde lei

REȚEA TERITORIALĂ ȘI RESURSE UMANE

- ◆ 234 unități teritoriale, din care: - 42 sucursale
- 110 reprezentanțe
- 82 agenții
- ◆ peste 8.000 salariați și colaboratori
- ◆ colaborează cu peste 100 societăți de intermediere

Înființată la data de 1 ianuarie 1991, Societatea Comercială ASIGURAREA ROMÂNEASCĂ S.A. - ASIROM deține, în prezent, un capital social de 29,2 miliarde lei și rezerve de capital 233 miliarde lei.

Prin personalul său specializat, care își desfășoară activitatea în peste 230 reprezentanțe teritoriale, ASIROM a reușit să-și mențină permanent soliditatea și stabilitatea financiară, pe o piață concurențială în care activează peste 60 de societăți de asigurare și reasigurare.

ASIROM stabilește relații contractuale cu aproape toate segmentele populației, precum și cu toate sectoarele economiei, adresându-se oricărui domeniu de activitate și oferind clienților săi peste 70 de forme de asigurări facultative.

Din această ofertă diversă lansată pe piața internă, clienții și-au manifestat în special interesul pentru următoarele asigurări: mixte de viață, mixte de viață și suplimentare de accidente; de autovehicule pentru avarii, de autovehicule cu valabilitate numai în afara teritoriului României, de bunuri de uz casnic și gospodăresc; de clădiri, de construcții și conținutul acestora pentru cazurile de pagube produse de incendiu și alte calamități, de bunuri sau valori pentru cazurile de furt prin efracție sau prin acte de tâlhărie ș.a.

ASIROM este preocupată în permanență să găsească noi posibilități pentru îmbunătățirea produselor oferite, lansând pe piață noi produse care au venit în întâmpinarea cerințelor de protecție ale persoanelor fizice și juridice, precum: asigurarea de pensie suplimentară privată cu acumulare de capital și reevaluare - PROSPERA, asigurarea mixtă de viață reevaluabilă - VALUTĂ FORTE, asigurarea titularilor de contracte de credit / împrumut, asigurarea pentru călătorii în străinătate, asigurarea construcției montajului și a răspunderii constructorului, asigurarea navelor, asigurarea de garanție ș.a.

Pe de altă parte, se cere menționat faptul că au fost onorate toate despăgubirile datorate, ceea ce dovedește forța și seriozitatea firmei.

Strategia de dezvoltare a societății va conduce în continuare la: diversificarea, pe baza unei laborioase și moderne activități de marketing, a gamei de produse specifice și serviciilor oferite clienților; orientarea, cu precădere, spre segmentele de piață nou apărute, ca urmare a transformărilor generate de îndeplinirea programului de reformă economică; aplicarea unor metode flexibile de organizare și restructurare a resurselor umane, în vederea creșterii competenței profesionale, astfel încât serviciile ce se adresează asiguraților să fie ireproșabile.

Toate acestea sunt deziderate cărora le răspundem pragmatic zi de zi. Numai astfel ASIROM a reușit și reușește să-și mențină și să-și consolideze această prestigioasă poziție.

Într-o lume nesigură, ASIROM vă asigură !

pamflet

Om sărac, om bogat

"Giton și Phedon"

La Bruyere

Am început să mă obișnuiesc cu cele 500 și ceva de vile de la Sinaia cumpărate sau ridicate de când am intrat în economia de piață și capitalismul ne bate la ușă. Sunt convins că ele au fost construite din micile economii ale celor ce s-au străduit prin sudoarea frunții și a inițiativei particulare să-și puie câteva sute de milioane deoparte ca rod binemeritat al activității societății noastre de tranziție (vezi societatea civilă, chiar dacă ea mai e garnisită și cu câțiva colonei sau generali în rezervă sau nu, care s-au pricopsit mintenas). Nu pot să cred că măcar din bun simț și sentiment patriotic primăriile din Sinaia și Predeal (la Predeal sunt vreo 600 de nevoiași cu

vile noi) nu s-au gândit să ofere câte un lot de 300 de metri și foștilor luptători din '89 sau unor deținuți politici anticomuniști și veritabili.

Cum, însă, am constatat la fața locului, cu ochii pe acte, că nimeni din ultimele două categorii n-au devenit proprietari în anii pricopsirii noastre, mi-am zis, coroborând sfidarea sărăcirii Țării de pe Valea Prahovei cu vilele din Băneasa, pe malul lacului, Pipera sau Ștefănești (n-am să le nominalizez proprietarii că mă pomenesc imediat chemat la Tribunal sau trecut prin ziare că-s comunist sau, și mai rău, anticapitalist), că în acest deceniu, ba chiar de la început, s-au pus bazele unui nou strat al societății noastre: profitorii și escrocii. Mari și mici. La putere sau în opoziție.

Vorbitori sau taciturni. Zâmbăreți sau fețe triste. Obraznici sau, dimpotrivă, slugarnici. Lupi tineri sau hiare cu blana năpârlită de vreme. Parlamentari demagogi sau bronzuri sparte, pripășite prin palate domnești. Șoptitori la curți vechi și noi sau eroi martiri cu pieptul bătut în ordine și medalii ale negurii bolșevice. Ei sunt peste partide, fiindcă fac parte din toate partidele. N-au vârstă, n-au față, privire sau sentimente. Sunt toți clonați dintr-o singură matrice - profitul. Cât mai repede, cât mai mult, cât mai facil. De oriunde și de la oricine. Se recunosc între ei mai abilit decât membrii mafurilor sau ale masoneriei. Sunt puternici fiindcă suprapun și interferează clasa politică. Sunt periculoși fiindcă au ocupat întreg teritoriul României. Sunt ticăloși fiindcă ne-au îngropat visele dinainte de decembrie '89 și au aruncat la pubelă oasele nenumărate ale celor

care au pierit pentru dreptate socială și libertatea poporului român.

De partea cealaltă, sărăcia multiplicată în milioane de ființe. Tare mult aș vrea să-l duc pe vreun cinstit negustor și întreprinzător român sau năimit, pe drumul ce unește peste dealuri Bacăul cu Vasluiul. Nu există loc (poate numai regiunea de nord-vest a Olteniei) în care mizeria, sărăcia și lipsa să nu-și găsească o expresie mai concentrată. Pe 60 de km nimic din semnele unui început!

Bogații au sărăcit și au flămânzit, iar cei ce-L caută pe Domnul, nu se vor lipsi de tot binele, spune psalmistul.

De ce oare pricopsiții și escrocii de astăzi, cei care au adunat peste noapte din munca altora bogații nu-și mai aduc aminte că s-ar putea, cândva să rostească în adevăr rugăciunea de mai sus.

Radu Ciuceanu

Redactor șef: Constantin Radu-Maria
Secretar general
de redacție: Alexandru V. Dită
Corectură: Dalida Aramă
Tehnoredacție: Carla Burutani
Colegere: Anette Dinu

Lumea românească
acum

Str. Av. Th. Iliescu nr.6
cod 71238, sector 1,
București
tel. 230 69 92,
fax. 230 76 82

Rețineți! Publicația se află la poziția 3118 în Catalogul RODIPET S.A.

Abonamentele se fac la oficiile poștale sau pe adresa redacției, avansând suma aferentă la casieria noastră sau în contul nr. 50034266677 Trezoreria sector 1. Cîitorii din străinătate se pot abona prin SC RODIPET SA - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-222.64.07 sau 222.64.39 telex 11995 - Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, București. Abonamentul este de 6.000 lei pe 3 luni, 12.000 lei pe 6 luni și 24.000 lei pe un an.